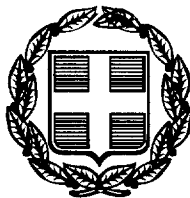

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ — Αρ. Φύλλου 1868

11 Οκτωβρίου 1999

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Γ2/3994

Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αγγλικής γλώσσας στο Ενιαίο Λύκειο.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του εδαφ. γ΄ της παρ. 11 του άρθρου 5 του Ν.1566/85, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7 του Ν. 2525/97 «Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 188-Α)

2. Την εισήγηση του παιδαγωγικού Ινστιτούτου, όπως αυτή διατυπώθηκε στην με αριθμ. 18/1999 πράξη του τμήματος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

3. Τις διατάξεις του άρθρου 29α του Ν. 1558/85 ΦΕΚ 137-Α, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 (ΦΕΚ 154-Α) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παράγρ. 2α του Ν. 2469/97 (ΦΕΚ 38-Α) και το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

4. Την αναγκαιότητα ορισμού νέου Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας στο Ενιαίο Λύκειο, με βάση το οποίο θα επιλεγούν τα βιβλία από τον εγκεκριμένο κατάλογο του Υπουργείου σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 7 του Ν. 2525/97, αποφασίζουμε:

Καθορίζουμε το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Αγγλικής γλώσσας ως εξής:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

1. Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

1.1. ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών της Αγγλικής Γλώσσας καταρτίστηκε με σκοπό να καλύψει σημαντικό μέρος των αναγκών στην ξένη γλώσσα των μαθητών των τριών τάξεων του Ενιαίου Λυκείου, όπως αυτές διαμορφώνονται μέσα στα πλαίσια της σύγχρονης ελληνικής και διεθνούς πραγματικότητας. Έχοντας ως αφετηρία το ενιαίο εξαετές Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας, βάση του οποίου οι μαθητές ανέπτυξαν κοινωνιογλωσσικές δεξιότητες που τους επιτρέπουν να ανταποκρίνονται σε βασικές επικοινωνιακές ανάγκες, το νέο Πρόγραμμα Σπουδών στοχεύει στην περαιτέρω ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών καθώς και στην περαιτέρω διεύρυνση των γνώσεών τους σε γλωσσικά στοιχεία, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν σε περισσότερο σύνθετες συνθήκες επικοινωνίας. Παράλληλα, το Πρόγραμμα Σπουδών, συμβάλλοντας στην επίτευξη των γενικών σκοπών της παρεχόμενης εκπαίδευσης στο Ενιαίο Λύκειο, επιδιώκει τη γενικότερη καλλιέργεια της προσωπικότητας του μαθητή μέσα από τη διεύρυνση του γνωστικού του επιπέδου και την ανάπτυξη στρατηγικών επικοινωνίας και μάθησης.

Για τον σκοπό αυτό, στο σχεδιασμό του νέου Προγράμματος Σπουδών, εκτός από την πρόβλεψη των μελλοντικών επικοινωνιακών αναγκών των μαθητών, έχουν ληφθεί υπόψη δύο βασικοί παράγοντες που συντελούν στην επίτευξη των στόχων, όπως οι ιδιαιτερότητες της προσωπικότητας του εφήβου αυτής της ηλικίας και οι σύγχρονες θεωρίες της μάθησης. Ταυτόχρονα, έχουν ληφθεί υπόψη και άλλες σημαντικές παράμετροι που επιδρούν στην αποτελεσματικότητα του Προγράμματος, είτε ως δεδομένες συνθήκες (π.χ. νομοθεσία, διοικητικές ρυθμίσεις, ωρολόγια προγράμματα, κτλ.) είτε ως πιθανοί περιορισμοί (π.χ. πιθανή ανομοιογένεια γνωστικού επιπέδου των μαθητών στην αγγλική γλώσσα) είτε ως δυνατότητες (π.χ. προβληματισμός που έχει αναπτυχθεί στην Ευρωπαική Ένωση σχετικά με την εκμάθηση ξένων γλωσσών).

Το τελικό αποτέλεσμα αποτελεί μια προσπάθεια συγκερασμού όλων αυτών των παραγόντων με στόχο τη δημιουργία ενός Προγράμματος ρεαλιστικού και ευέλικτου που θα μπορεί να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες των μαθητών μιας τάξης.

1.2. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Ο απόφοιτος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καλείται σήμερα να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, που διέπεται από μια διαρκώς αυξανόμενη κινητικότητα των πολιτών τόσο στην Ευρωπαική Ενωση όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι γλώσσες που έχουν επιλε-

γεί από την πολιτεία για να διδαχθούν στη δημόσια εκπαίδευση, και ιδιαίτερα η αγγλική, χρησιμοποιούνται ως μέσο επικοινωνίας μεταξύ ατόμων διαφόρων εθνοτήτων και συνεπώς η γνώση τους θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορεί ο πολίτης μιας Ευρώπης χωρίς σύνορα να επιβιώσει λειτουργώντας με αυτονομία και αποτελεσματικότητα τόσο στον επαγγελματικό όσο και στον ευρύτερο κοινωνικό του χώρο. Σε αυτό το πλαίσιο, η εκμάθηση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας αποτελεί «τρόπο ζωής». Επιπλέον, για να καλύψει τις ανάγκες του για περαιτέρω επιστημονική μόρφωση, ο απόφοιτος του Λυκείου, που θα επιδιώξει να συνεχίσει τις σπουδές του στην ανώτερη ή ανώτατη βαθμίδα της εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει τη γνώση της ξένης γλώσσας και ιδιαίτερα της αγγλικής, δεδομένου ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος της διεθνούς βιβλιογραφίας είναι γραμμένο στην αγγλική.

Επομένως, η εκμάθηση ξένων γλωσσών αντιμετωπίζεται αφενός ως μέσο πρόσβασης στην οικουμενική γνώση και αφετέρου ως απαραίτητο στοιχείο που καθιστά τον χρήστη τους ανταγωνιστικό στην αγορά εργασίας. Επίσης, αναγνωρίζεται ότι η εκμάθηση ξένων γλωσσών συμβάλλει στην ανάπτυξη σχέσεων αμοιβαίας κατανόησης με άλλους λαούς καθώς και στη διαμόρφωση προσωπικοτήτων που είναι σε θέση να λειτουργήσουν σε ποικίλα πολιτισμικά πλαίσια. Μέσα από μια τέτοια οπτική, η προσφορά του σχολείου στον τομέα της εκμάθησης ξένων γλωσσών συμβάλλει επίσης στην παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους μελλοντικούς πολίτες. Επιπλέον, η χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών, που προβλέπεται να εφαρμοστούν στο Ενιαίο Λύκειο, μπορεί να αξιοποιηθεί αποτελεσματικά για την εφαρμογή πιο εξατομικευμένου και πιο δημοκρατικού τρόπου εκμάθησης της ξένης γλώσσας.

Έχοντας ολοκληρώσει τον κύκλο σπουδών της βασικής εκπαίδευσης, ο μαθητής του Λυκείου έχει αναπτύξει σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό τη στοιχειώδη ικανότητα να χρησιμοποιεί την αγγλική γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας για να καλύπτει τις βασικές του ανάγκες στην ευρύτερη κοινωνική του ζωή, όταν βρίσκεται σε συνθήκες όπου δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τη μητρική του γλώσσα. Έχει επίσης αναπτύξει ως ένα βαθμό γνωστικές και κοινωνιογλωσσικές δεξιότητες, που τον βοηθούν στην επίτευξη των επικοινωνιακών στόχων που αφορούν στην κατανόηση και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου. Το Πρόγραμμα διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας στο Λύκειο επιδιώκει να προσφέρει στο μαθητή αφενός την εμπέδωση των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της βασικής εκπαίδευσης και αφετέρου την επέκταση και διεύρυνση αυτών των γνώσεων και την περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων που θα βοηθήσουν στην επίτευξη των επικοινωνιακών του στόχων.

Ωστόσο, η ξενόγλωσση εκπαίδευση στο Λύκειο δεν θα πρέπει να αποσκοπεί μόνο στην παροχή και στην κατάκτηση γνώσεων που αφορούν στην ίδια τη γλώσσα, αλλά θα πρέπει να στοχεύει και στη συναισθηματική ανάπτυξη, στην ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων καθώς και στη γενικότερη διεύρυνση του ορίζοντα γνώσεων του μαθητή, στον προβληματισμό και στην ευαισθητοποίησή του σε θέματα που αφορούν στο σύγχρονο άνθρωπο, στην ανάπτυξη πρωτοβουλίας, δημιουργικότητας και κριτικής σκέψης καθώς και στην ανάπτυξη αξιών και αρχών που θα τον βοηθήσουν να διαμορφώσει την προσωπικότητα και το χαρακτήρα του γενικότερα. Αυτοί οι ευρύτεροι στόχοι θα πρέπει να διέπουν την προσέγγιση της διδακτικής/ μαθησιακής διαδικασίας στην τάξη και ταυτόχρονα να χαρακτηρίζουν το περιεχόμενο του διδακτικού υλικού που χρησιμοποιείται στο Λύκειο, ώστε ο μαθητής, πέρα από τη γνώση της αγγλικής γλώσσας, να λαμβάνει και μια ουσιαστική μόρφωση και διαπαιδαγώγηση.

Η επιλογή θεμάτων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων θα πρέπει να κεντρίζει την περιέργεια και το ενδιαφέρον του μαθητή, ώστε να αποκτά θετικά κίνητρα. Επίσης, θα πρέπει να δίνεται έμφαση στο να μάθει ο μαθητής πώς να μαθαίνει (learning to learn), προκειμένου να εξασφαλιστεί η δυνατότητά του για τη δια βίου συνέχιση της μάθησης. Απώτερος στόχος του Προγράμματος της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης είναι αφενός να εκτιμήσει ο μαθητής τη σπουδαιότητα της γνώσης μιας ή περισσοτέρων ξένων γλωσσών, για να μπορεί να λειτουργήσει εποικοδομητικά στην κοινωνία του 2000, και αφετέρου να αποκτήσει ενδιαφέρον για την ίδια τη διαδικασία της μάθησης.

1.3. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Όπως το εξαετές Α.Π. Αγγλικής Γλώσσας, έτσι και το Πρόγραμμα Σπουδών της Αγγλικής Γλώσσας για το Λύκειο στηρίζεται στη θεώρηση της γνώσης αφενός ως μαθησιακής εμπειρίας και αφετέρου ως κοινωνικής πράξης. Επομένως, στο Πρόγραμμα Σπουδών:

α) ορίζονται τόσο γενικότεροι παιδευτικοί όσο και μαθησιακοί στόχοι, μεταξύ των οποίων αποκτά προτεραιότητα η ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας

β) περιγράφονται επιμέρους στόχοι που αναλύονται σε απαραίτητες δεξιότητες και στρατηγικές επικοινωνίας που θα πρέπει να αναπτύξει ο μαθητής

γ) αναφέρονται έννοιες και χρήσεις της γλώσσας που πρέπει να γνωρίζει ο μαθητής, παραθέτοντας παράλληλα παραδείγματα γλωσσικών εκφορών τους

δ) προσδιορίζονται θεματικές περιοχές στα πλαίσια των οποίων μπορούν να αναπτυχθούν ρεαλιστικές περιστάσεις επικοινωνίας

ε) επειδή δίνεται ανάλογη έμφαση με τα παραπάνω στην ίδια τη μαθησιακή διαδικασία, περιγράφονται επίσης μαθησιακές δραστηριότητες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην επίτευξη των στόχων που έχουν οριστεί.

Επιπλέον, με επίγνωση του γεγονότος ότι η ανάλυση αναγκών, στην οποία στηρίζεται το Π.Σ., ενδέχεται να απέχει από τις ατομικές ανάγκες του κάθε μαθητή κα μαθήτριας, ενσωματώνονται στόχοι που αναφέρονται στη συνειδητοποίηση από το μαθητή της διαδικασίας μάθησης και της προόδου που σημειώνει, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί σε επικοινωνιακές καταστάσεις και μαθησιακές διαδικασίες που δεν προβλέπονται από το Πρόγραμμα Σπουδών. Εξάλλου, ο εκπαιδευτικός που διδάσκει την αγγλική γλώσσα στο Λύκειο έχει τη δυνατότητα αλλά και την υποχρέωση να εξειδικεύσει την ανάλυση αναγκών ως προς τις δικές του τάξεις, στηριζόμενος τόσο στα διαγνωστικά κριτήρια όσο και στις ειδικότερες τοπικές ανάγκες που επηρεάζουν το σχολείο του (π.χ. τουριστική ή παραμεθόρια περιοχή) καθώς και στις ατομικές ανάγκες που εκφράζουν οι ίδιοι οι μαθητές. Στο Πρόγραμμα Σπουδών ορίζονται στόχοι και δραστηριότητες τέτοιες, ώστε να ανταποκρίνονται σε μαθησιακές ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού οι οποίες τυγχάνουν κοινωνικής αποδοχής. Υπάρχει, ωστόσο, η δυνατότητα συγκερασμού τους με τους ιδιαίτερους στόχους, τα ενδια-

φέροντα και τους τρόπους μάθησης κάθε τάξης, γεγονός που φέρνει καλύτερα αποτελέσματα για κάθε μαθητή και μαθήτρια. Το σημείο αφετηρίας κάθε τάξης σε συνάρτηση με το εκάστοτε ωρολόγιο πρόγραμμα και σε συνδυασμό με τη δυνατότητα παροχής πρόσθετης διδακτικής στήριξης προσδιορίζει και τον βαθμό επίτευξης των στόχων του Προγράμματος Σπουδών.

Τέλος, πρέπει να τονιστεί ότι η συνοχή και η συνέπεια μεταξύ των διαφόρων φάσεων ανάπτυξης του Προγράμματος Σπουδών έχει ιδιαίτερη σημασία. Έτσι, ενώ η διατύπωση του Π.Σ. αποτελεί τη φάση σχεδιασμού, γίνεται αναφορά και σε ζητήματα εφαρμογής και αξιολόγησής του, που αποτελούν προϋπόθεση για την πλήρη ανάπτυξή του.

1.4 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΦΗΒΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Διανύοντας την περίοδο της εφηβείας του, ο μαθητής του Λυκείου προσπαθεί να προσαρμοστεί στην πραγματικότητα της εφηβικής ζωής, να κατανοήσει και να αποδεχθεί τον εαυτό του για να μπορέσει να ενταχθεί βαθμιαία στην κοινωνία των ενηλίκων.

Οι αναζητήσεις της πρώτης του εφηβικής ηλικίας αποτελούν τη βάση της νεανικής του σκέψης και οδηγούν στην ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του. Η αυτοανάλυση και αυτοκριτική τον βοηθούν να αποκτήσει αυτογνωσία. Η έντονη τάση του για αυτονομία, που πολλές φορές δημιουργεί προβλήματα και προστριβές με το περιβάλλον του, είναι απόρροια της ανάγκης του να αποκτήσει «ταυτότητα», να διαμορφώσει τη δική του φιλοσοφία της ζωής και ένα προσωπικό σύστημα αξιολόγησης αρχών και αξιών.

Η ανάγκη του να είναι αποδεκτός από την κοινωνική του ομάδα τον οδηγεί στην ανάπτυξη έντονων σχέσεων ταύτισης με τους συνομηλίκους του. Συχνά θεωρεί ότι αυτός είναι το επίκεντρο της προσοχής όλων και ότι τα προσωπικά του βιώματα είναι μοναδικά. Βαθμιαία όμως αυτά τα συναισθήματα δίνουν τη θέση τους σε μια ανανεωμένη αντίληψη του εαυτού του και σε σχέσεις αμοιβαιότητας και αλληλοκατανόησης με τους συνανθρώπους του.

Οι εξελίξεις στη σκέψη του εφήβου και τα γνωστικά του επιτεύγματα έχουν τεράστιες επιπτώσεις στον τρόπο που αντιλαμβάνεται τον κόσμο γύρω του. Η διατύπωση υποθέσεων και θεωρητικών απόψεων και η ικανότητα για νέους πολύπλοκους συλλογισμούς τους δίνουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί νέες στρατηγικές για την επίλυση των προβλημάτων που τον απασχολούν. Έτσι εξηγείται η έντονη κριτική διάθεση αλλά και η συνεχής αμφισβήτηση που εκδηλώνει συχνά ο έφηβος και η ανάγκη του για επινόηση θεωρητικών μοντέλων ζωής και ιδανικών. Αυτή η τάση του τον κάνει να μάχεται με πάθος για ιδεαλιστικούς σκοπούς, να υποστηρίζει ανυποχώρητα κάθε τι που οδηγεί σε κοινωνική αλλαγή και συχνά να έχει επαναστατική συμπεριφορά. Προς το τέλος της εφηβείας του επέρχεται τελικά η «συμφιλίωση» ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη και αρχίζει να δείχνει μεγαλύτερη ανοχή προς την κοινωνία γενικότερα. Βαθμιαία χρησιμοποιεί όλο και περισσότερο τη λογική για να αξιολογεί και να ταξινομεί στοιχεία με πιο αντικειμενικά κριτήρια και έτσι να αναθεωρεί απόψεις και κρίσεις καθώς εξελίσσεται μέσα στο κοινωνικό του περιβάλλον. Αρχίζει να αναπτύσσει προσδοκίες για το αύριο, να χαράζει πορεία για την επαγγελματική του αποκατάσταση, να συνδέει όλο και περισσότερο το παρόν με το μέλλον.

Σε ό,τι αφορά στη γλωσσική του ανάπτυξη, το λεξιλόγιό του αυξάνεται σταθερά και το περιεχόμενο των λέξεων γίνεται πληρέστερο και πιο αφηρημένο. Κατανοούνται τώρα πλήρως και χρησιμοποιούνται σωστά αφηρημένα ουσιαστικά όπως ελευθερία, δημοκρατία, δικαιοσύνη, αλλά και εξειδικευμένοι επιστημονικοί όροι. Ο λόγος του αντανακλά επίσης την έντονη συναισθηματικότητα της περιόδου αυτής, η οποία είναι εμφανής στα γραπτά του κείμενα. Η συναισθηματική του φόρτιση έχει ως αποτέλεσμα τα κείμενά του να έχουν μελοδραματικότητα και έντονη προσωπική έκφραση, όπως πολλά θαυμαστικά και ωραιοποιημένες εκφράσεις, ενώ προς το τέλος αυτής της περιόδου ο λόγος του γίνεται πιο αντικειμενικός, απρόσωπος και πυκνός, αποκτά πλαστικότητα και εσωτερική βαρύτητα. Η ανάγκη του εφήβου για ενδοπροσωπική επικοινωνία και αυτοέκφραση παίρνει συχνά τη μορφή εσωστρεφούς διαλόγου και αυτό εξηγεί την ανάγκη συγγραφής ποιημάτων ή επιστολών, που δεν έχουν παραλήπτη και τήρησης προσωπικών ημερολογίων. Συχνή επίσης είναι και η χρήση ειδικού λεξιλογίου, επινοημένων λέξεων και εκφράσεων που αποτελούν έναν ειδικό κώδικα επικοινωνίας μεταξύ των ατόμων της ομάδας για την έκφραση της «κουλτούρας» τους.

Κατά την πορεία του προς την ωριμότητα ο έφηβος εξελίσσεται στο βιωματικό, νοητικό, συναισθηματικό και κοινωνικό τομέα. Είναι όμως δύσκολο να προσδιοριστούν επακριβώς τα χρονικά όρια των φάσεων της ανάπτυξής του, η οποία είναι συνάρτηση όχι μόνο βιολογικών και ατομικών παραγόντων αλλά και κοινωνικών δεδομένων. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας του μαθητή στην ξένη γλώσσα, αφενός μπορεί να αξιοποιηθεί η ραγδαία εξέλιξή του στον γνωστικό τομέα, αφετέρου όμως θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και στους άλλους τομείς. Για παράδειγμα, το γεγονός ότι ο έφηβος αισθάνεται συχνά ότι βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής, σε συνδυασμό με την έντονη εσωστρέφεια αυτής της περιόδου, τον κάνει να είναι απρόθυμος να εκφραστεί ανοιχτά διακινδυνεύοντας να απορριφθεί ή να γελοιοποιηθεί. Επίσης, η ταύτισή του με την ομάδα των συνομηλίκων του τον κάνει συχνά να επιδιώκει να μιλά την ξένη γλώσσα με «ελληνική προφορά» για να μην διαφοροποιηθεί από τους συμμαθητές του. Τέλος, η συναισθηματική του φόρτιση σε αυτή τη φάση ανάπτυξής του καθιστά ιδιαίτερα σημαντική την επιλογή θεματικών περιοχών που θα του κινήσουν το ενδιαφέρον και θα τον συγκινήσουν.

2.ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1.ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

Η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας στο Ενιαίο Λύκειο στοχεύει στην ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας του μαθητή, ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται με ευχέρεια και ακρίβεια στις εκάστοτε καταστάσεις επικοινωνίας που θα παρουσιάζονται τόσο κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο σχολείο όσο και στο μελλοντικό κοινωνικό, ακαδημαϊκό και επαγγελματικό του περιβάλλον.

Για να αποκτήσει ο μαθητής επικοινωνιακή ικανότητα θα πρέπει να μπορεί να κάνει τις κατάλληλες, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση, γλωσσικές αλλά και παραγλωσσικές ή εξωγλωσσικές επιλογές, ώστε να μπορεί να ανταπεξέρχεται σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας, προβλέψιμες ή απρόβλεπτες, οι οποίες προϋποθέτουν:

-ποικίλα είδη περιβάλλοντος χρήσης
-ποικίλους τρόπους επικοινωνίας
-ποικίλους ρόλους.

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, ο μαθητής θα πρέπει να ασκηθεί, ώστε σταδιακά να μπορεί:

1. Να εμπεδώσει και να επεκτείνει τη γνώση της γλώσσας (λεξιλόγιο, γλωσσικές εκφράσεις και γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα), ώστε να μπορεί να εκφέρει λόγο με νόημα και να προβαίνει σε λεκτικές πράξεις με επικοινωνιακή αξία.

2. Να αναπτύξει κοινωνιογλωσσικές ικανότητες που θα του επιτρέπουν να κάνει τις κατάλληλες γλωσσικές επιλογές ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση.

3. Να αποκτήσει την ικανότητα να κατανοεί και να παράγει συνεχή και συνεκτικό προφορικό και γραπτό λόγο, αλλά και να μπορεί να κατανοεί και να χρησιμοποιεί παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία της επικοινωνίας, όπως χειρονομίες, εκφράσεις προσώπου κ.τ.λ.

4. Να αναπτύξει περαιτέρω στρατηγικές επικοινωνίας που θα του επιτρέπουν:

-να συμμετέχει επιτυχώς στη διεξαγωγή μιας συζήτησης (π.χ. εισαγωγή θέματος, κλείσιμο συζήτησης κ.τ.λ.)

-να επιλύει τυχόν προβλήματα επικοινωνίας (π.χ. να διακόπτει τον συνομιλητή για να παρέμβει στη συζήτηση, να επαναλαμβάνει ή να ζητεί από τον συνομιλητή να επαναλάβει, να διευκρινίζει και να ζητεί διευκρινίσεις, να επαναδιατυπώνει, κ.τ.λ)

-να μπορεί να διατυπώνει περισσότερο ολοκληρωμένα και περισσότερο σύνθετα μηνύματα.

5. Να ευαισθητοποιηθεί περισσότερο και να αποκτήσει δεκτικότητα σε θέματα που αφορούν σε συνήθειες και πολιτιστικές αξίες διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και εθνοτήτων, διευρύνοντας τις γνώσεις του σχετικά με το κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο ομιλείται η αγγλική γλώσσα αλλά και σχετικά με άλλους εθνικοκοινωνικούς χώρους, έτσι ώστε να μπορεί να λειτουργεί εποικοδομητικά σε ένα ευρύτερο διαπολιτισμικό περιβάλλον.

6. Να διευρύνει την αντίληψή του και τις γνώσεις του σε τομείς που αφορούν στον κόσμο γενικότερα και που άπτονται ποικίλων γνωστικών αντικειμένων και θεμάτων.

7. Να καλλιεργήσει τις ικανότητές του για κριτική σκέψη και κριτική ανάλυση, ώστε να μπορεί να αξιολογεί καταστάσεις και να διαμορφώνει γνώμη με βάση λογικά, συναισθηματικά, ηθικά αλλά και γλωσσικά κριτήρια.

8. Να αναπτύξει το αίσθημα της αυτοπεποίθησης που θα του δώσει κίνητρα ώστε:

- να επιζητεί τη γνώση

-να θέτει και να επιτυγχάνει στόχους

-να αναπτύξει συλλογική συνείδηση και διαπραγματευτικές ικανότητες, με σκοπό την επικοινωνία και τη συνεργασία με άλλα άτομα.

9. Να αναπτύξει περαιτέρω στρατηγικές μάθησης για την επίτευξη των στόχων του, ώστε να είναι σε θέση:

-να χρησιμοποιεί τις γνώσεις και τις δεξιότητές του σε νέες, προβλεπόμενες ή απρόβλεπτες, καταστάσεις επικοινωνίας,

-να αποκτήσει ευαισθητοποίηση και μεγαλύτερη αυτονομία στη μάθηση γενικότερα

-να μπορεί να χρησιμοποιεί αργότερα ως ενήλικας τις στρατηγικές μάθησης, που καλλιέργησε στη διάρκεια των σπουδών του, ως εργαλείο για τη διαρκή απόκτηση γνώσεων.

2.2. ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Εκτός από τη διεύρυνση των γνώσεων του μαθητή στα τυπικά στοιχεία της γλώσσας (λεξιλόγιο, γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα) που θα του επιτρέπει να εκφράζεται με ακρίβεια και ευχέρεια, η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας στο Ενιαίο Λύκειο στοχεύει ειδικότερα:

1. Στην περαιτέρω ανάπτυξη της ικανότητας του μαθητή να διατυπώνει γλωσσικονοητικές έννοιες, όπως: υπαρκτική, χώρου, χρόνου, ποσοτικές, ποιοτικές, νοητικές, συσχετισμού δράσης/γεγονότων, δείξης.

2. Στην περαιτέρω διεύρυνση των γνώσεων του μαθητή στους τρόπους και στα είδη περιβάλλοντος χρήσης της αγγλικής γλώσσας, που θα του επιτρέπει να χρησιμοποιεί την κατάλληλη γλώσσα ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση για να προβαίνει σε λεκτικές πράξεις με επικοινωνιακή αξία.

3. Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής διαφόρων ειδών αυθεντικού προφορικού και γραπτού λόγου, όπως αυτός εκφέρεται σε πραγματικές καταστάσεις επικοινωνίας.

4. Στην ανάπτυξη στρατηγικών που διευκολύνουν τη γραπτή και προφορική επικοινωνία με χρήση γλωσσικών παραγλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων.

5. Στην ανάπτυξη στρατηγικών μάθησης, όπως: μεθόδων αναζήτησης, κατηγοριοποίησης, συσχετισμού και αξιολόγησης πληροφοριών, τεχνικών σχηματοποίησης λόγου, μεθόδων ατομικής ή ομαδικής εργασίας κτλ.

2.2.1. Δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου

2.2.1α. Δεξιότητες κατανόησης αυθεντικού προφορικού και γραπτού λόγου

Για την κατανόηση τόσο του προφορικού όσο και του γραπτού λόγου ο μαθητής πρέπει να αποκτήσει τις παρακάτω δεξιότητες:

- Να μπορεί να προβλέπει το περιεχόμενο ενός κειμένου ή το θέμα μιας συζήτησης βασιζόμενος σε γλωσσικά, παραγλωσσικά ή εξωγλωσσικά στοιχεία (π.χ. φυσικό περιβάλλον, θέση και ρόλοι ομιλητών, προαγγελίες, διάταξη κειμένου και συνοδευτικά στοιχεία, όπως εικόνες, τίτλους κτλ.).
- Όταν ακούει ή διαβάζει ένα κείμενο, να αναγνωρίζει το είδος του λόγου (π.χ. τύπος κειμένου, φιλική συζήτηση, συνέντευξη, επίσημη συζήτηση, δημόσια διάλεξη, κτλ.) ή να συνάγει πληροφορίες για τους ομιλητές ή συγγραφείς, όπως αριθμός ομιλητών, ρόλοι, κοινωνική θέση και μεταξύ τους σχέσεις.
- Να κατανοεί πληροφορίες που παρέχονται με άμεσο και σαφή τρόπο, αλλά και πληροφορίες που παρέχονται με έμμεσο τρόπο.
- Να κατανοεί το γενικό νόημα ενός προφορικού ή γραπτού κειμένου, ακόμη και όταν υπάρχουν άγνωστα γλωσσικά στοιχεία ή δεν γνωρίζει επαρκώς το θέμα.
- Να κατανοεί την κεντρική ιδέα και τις επί μέρους ιδέες ενός γραπτού ή προφορικού κειμένου.
- Να μπορεί να διακρίνει το είδος και τη σπουδαιότητα της πληροφόρησης, δηλαδή να διακρίνει τις βασικές πληροφορίες από τις δευτερεύουσες ή τις λεπτομέρειες.
- Όταν ακούει ή διαβάζει αποσπασματικό λόγο, να μπορεί να συνάγει την κεντρική ιδέα βασιζόμενος σε επί μέρους ιδέες.
- Όταν ακούει ή διαβάζει ένα κείμενο να μπορεί να εντοπίζει τις πληροφορίες εκείνες που τον αφορούν ή τον ενδιαφέρουν για κάποιο σκοπό.

♦ Να μπορεί να χρησιμοποιεί την κριτική του ικανότητα, τις γνώσεις και τις εμπειρίες του, ώστε να επωφελείται ποικιλοτρόπως από την ακρόαση ή την ανάγνωση ενός κειμένου, π.χ. να διευρύνει τις γενικές του γνώσεις, να συνάγει λεξιλόγιο με βάση τις δικές του κοινωνιογλωσσικές εμπειρίες, να συνάγει συμπεράσματα, να μαντεύει την εξέλιξη μιας συζήτησης ή της πλοκής μιας ιστορίας, να βελτιώνει τις επικοινωνιακές του στρατηγικές, να ψυχαγωγείται κτλ.

♦ Να μπορεί να συνάγει τα κίνητρα και τις προθέσεις του ομιλητή ή συγγραφέα με βάση το περιεχόμενο ή συγκεκριμένα γλωσσικά, παραγλωσσικά ή εξωγλωσσικά στοιχεία (π.χ. γλωσσικές εκφράσεις, εκφράσεις προσώπου, λειτουργικό τόνο κτλ.).

♦ Να μαντεύει τη στάση, τα συναισθήματα ή τη διάθεση του ομιλητή ερμηνεύοντας γλωσσικά, παραγλωσσικά ή εξωγλωσσικά στοιχεία (γλωσσικές εκφράσεις, επιφωνήματα, παύσεις, ύφος, τόνο και ένταση φωνής, λειτουργικό τόνο, εκφράσεις προσώπου, «γλώσσα» του σώματος).

♦ Να κατανοεί αν οι πληροφορίες που του μεταδίδονται αποτελούν γεγονός ή γνώμη του λέγοντος ή γράφοντος.

♦ Να μπορεί, με βάση κάποια δεδομένα, να κάνει διάκριση ανάμεσα σε αληθείς ή ψευδείς πληροφορίες.

♦ Να μπορεί να οργανώνει και να καταγράφει με διάφορους τρόπους (π.χ. σε μορφή πίνακα ή σύντομων σημειώσεων) το σύνολο ή μέρος των πληροφοριών που του μεταδίδονται.

♦ Να αναζητεί, να αξιολογεί και να συσχετίζει πληροφορίες από διάφορες πηγές (π.χ. βιβλιογραφία, διάφορα κείμενα, πίνακες, εικόνες), ώστε να μπορεί να τις χρησιμοποιεί για κάποιο σκοπό (π.χ. για να συνθέσει μια γενικότερη πληροφορία, για να διευρύνει τις γνώσεις του σε κάποιο τομέα κ.τ.λ.).

♦ Όταν ακούει ή διαβάζει ένα κείμενο, να μπορεί να κρατά σημειώσεις προσθέτοντας τα δικά του σχόλια.

♦ Να έχει επίγνωση των βασικών διαφορών ανάμεσα σε διαφορετικές παραλλαγές της γλώσσας (βρεταννική ή αμερικανική).

♦ Να κατανοεί προφορικό ή γραπτό ελλειπτικό λόγο (π.χ. σύντομες ανακοινώσεις, αγγελίες, επιγραφές, παραγγέλματα, σημειώσεις, μηνύματα, συντομογραφίες, τηλεγραφήματα κτλ.).

♦ Να συνάγει από τα συμφραζόμενα τα κενά πληροφόρησης που υπάρχουν σε ένα κείμενο.

♦ Να μπορεί να παρακολουθεί τα στάδια μιας αφήγησης είτε αυτά αναφέρονται με χρονολογική σειρά είτε όχι, βασιζόμενος σε συνδετικά στοιχεία του λόγου, χρονικές αναφορές κτλ.

♦ Να μεταφέρει πληροφορίες από προφορικό ή γραπτό κείμενο σε μορφή σχεδιαγράμματος ή πίνακα.

♦ Να κατανοεί τη σχέση που έχουν μεταξύ τους τα μέρη ενός κειμένου, προκειμένου να το ανασυνθέσει ώστε να έχει λογικό ειρμό και συνοχή (π.χ. να αναδιοργανώνει αποσπάσματα κειμένου ώστε να έχουν λογική σειρά με βάση το περιεχόμενο ή άλλα συνδεκτικά στοιχεία, όπως συνδέσμους και εκφράσεις που υποδηλώνουν βασικά σημεία της λογικής ανάπτυξης ενός θέματος (π.χ. επιχειρηματολογία, σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος, υποθέσεις κτλ.).

♦ Να αναγνωρίζει τα γλωσσικά, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία που υποδηλώνουν τη δομή και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του λόγου, όπως: την αρχή, τη συνέχεια και το τέλος προφορικού λόγου ή γραπτού κειμένου, λογικούς συσχετισμούς, έμφαση, δισταγμό κτλ.

♦ Να μπορεί να διακρίνει το ύφος της γλώσσας (π.χ. επίσημο ή ανεπίσημο, οικείο ή ουδέτερο κ.τ.λ.)

♦ Να εμπλουτίζει τις γνώσεις του στη γλώσσα κάνοντας χρήση του λεξικού.

2.2.1β. Δεξιότητες παραγωγής αυθεντικού προφορικού και γραπτού λόγου

Για την παραγωγή συνεκτικού προφορικού και γραπτού λόγου, ο μαθητής πρέπει να αποκτήσει τις παρακάτω δεξιότητες:

♦ Να μπορεί να χρησιμοποιεί τα τυπικά στοιχεία της γλώσσας (λεξιλόγιο, γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα) με ακρίβεια ώστε να εκφέρει λόγο με νόημα.

♦ Να αποκτήσει ευχέρεια στην εκφορά του λόγου.

♦ Να μπορεί να επιλέγει τις κατάλληλες γλωσσικές εκφράσεις ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση.

♦ Να μπορεί να μεταδίδει πληροφορίες με άμεσο αλλά και έμμεσο τρόπο.

♦ Να μπορεί να μεταδίδει πληροφορίες χρησιμοποιώντας, εκτός από γλωσσικά, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία της επικοινωνίας.

♦ Να μπορεί να συνδέει με λογική σειρά και να αποδίδει με συνειρμικό λόγο διάφορες πληροφορίες που προέρχονται από την ίδια ή διαφορετικές πηγές.

♦ Να μπορεί να εκφράζεται συνοπτικά ή με λεπτομέρειες.

♦ Να μπορεί να αναμεταδίδει πληροφορίες επακριβώς ή περιφραστικά.

♦ Να μπορεί να χρησιμοποιεί ελλειπτικό λόγο (π.χ. σύντομα παραγγέλματα, σύντομες σημειώσεις, συντομογραφίες, επιγραμματικές οδηγίες κ.τ.λ.).

♦ Να μπορεί να καλύπτει κενά πληροφόρησης όταν αυτά συνάγονται από τα συμφραζόμενα.

♦ Να μπορεί να συμπληρώνει διάφορα έντυπα (π.χ. αιτήσεις, ταξιδιωτικά έγγραφα κ.τ.λ.).

♦ Να μπορεί να απευθύνει σύντομες υπομνήσεις.

♦ Να μπορεί να συντάσσει επιστολές με μορφή και περιεχόμενο ανάλογα με το θέμα, τον τρόπο αποστολής και τον αποδέκτη (π.χ. ευχετήρια κάρτα, φιλική ή επίσημη επιστολή, επαγγελματική επιστολή, φαξ, τηλεγράφημα κ.τ.λ.).

♦ Να μπορεί να συντάσσει βιογραφικά σημειώματα σε μορφή πίνακα ή κειμένου.

♦ Να μπορεί να παίρνει και να δίνει συνεντεύξεις.

♦ Να μπορεί να κάνει περιγραφή μιας σκηνής ή των σταδίων εξέλιξης μιας διαδικασίας ή αφήγηση γεγονότων με λογική ή χρονολογική σειρά.

♦ Να μπορεί να σχολιάζει προφορικά ή γραπτά εικόνες, σχεδιαγράμματα και γραφικές παραστάσεις.

♦ Να μπορεί να σχεδιάζει και να οργανώνει τις πληροφορίες που θέλει να μεταδώσει σε μορφή πίνακα ή διαγράμματος.

♦ Να μπορεί να καταγράφει σε μορφή σύντομων σημειώσεων τις πληροφορίες που του παρέχονται προκειμένου να τις χρησιμοποιήσει για κάποιο σκοπό (π.χ. να ανασυνθέσει το θέμα λεπτομερώς ή περιληπτικά σε μορφή προφορικού ή γραπτού κειμένου, να μεταφέρει τις πληροφορίες σε συνοπτικό πίνακα, να θέτει τίτλους ή επικεφαλίδες κ.τ.λ.).

♦ Να μπορεί να καταγράφει προφορικό λόγο σε μορφή σημειώσεων προσθέτοντας παράλληλα και τα δικά του σχόλια ή να κρατά σημειώσεις με δικά του λόγια.

♦ Να μπορεί να οργανώνει το λόγο, του εκ των προτέρων, ώστε να μεταδίδει πληροφορίες με σαφήνεια και νοηματική συνοχή, όπως πρόλογο, εισαγωγή στο θέμα, ουσιαστικές και δευτερεύουσες πληροφορίες επί του θέματος, επίλογο, απόψεις, σχόλια, επιχειρηματολογία κτλ.

♦ Όταν αναπτύσσει γραπτό λόγο, να μπορεί να κάνει σωστή χρήση της στίξης.

♦ Όταν αναπτύσσει ένα θέμα, να μπορεί να μεταδίδει πληροφορίες με σαφήνεια (π.χ. διατύπωση ορισμών, περιγραφές ιδιοτήτων ή προβλημάτων και τρόπων επίλυσής τους), να διατυπώνει λογικούς συσχετισμούς, όπως υποθέσεις, συμπεράσματα, αίτια και αποτελέσματα, σκοπούς-μεθόδους, συγκρίσεις, αντιθέσεις κ.τ.λ. και να κάνει διάκριση μεταξύ γεγονότων και σχολίων ή απόψεων.

♦ Να αποκτήσει τεχνικές λόγου και στρατηγικές επικοινωνίας τέτοιες, ώστε να μπορεί:

-να συμμετέχει εποικοδομητικά στην εξέλιξη μιας συζήτησης, αρχίζοντας, συνεχίζοντας ή τελειώνοντας τη συζήτηση, εισάγοντας ή αλλάζοντας ή κλείνοντας το θέμα μιας συζήτησης

-να κρατά τη συζήτηση αξιολογώντας, διορθώνοντας, διευκρινίζοντας, επεξηγώντας, δίνοντας έμφαση, παίρνοντας το λόγο, δίνοντας το λόγο ή διακόπτοντας το συνομιλητή.

-να χρησιμοποιεί γλωσσικά, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία της επικοινωνίας για να εκφράζει ιδέες και συναισθήματα

-να μπορεί να ελέγχει και να βελτιώνει το λόγο του κάνοντας διορθώσεις, αναδιατυπώσεις, επανέναρξη

-να μπορεί να επιλέγει το είδος της γλώσσας που θα χρησιμοποιήσει (π.χ. επίσημη, ανεπίσημη κτλ.)

-να αποκτήσει την ικανότητα να συνεργάζεται επιτυχώς με άλλα άτομα για κάποιο σκοπό, αναπτύσσοντας διαπραγματευτικές ικανότητες που θα του επιτρέπουν να επιχειρηματολογεί, να εκφράζει απόψεις, δισταγμό, αμφιβολία, συμφωνία, διαφωνία, αντίρρηση, υποστήριξη ατόμων, να υποθέτει, να συμπεραίνει, να συναποφασίζει

-να μπορεί να αντιμετωπίζει τυχόν προβλήματα στην επικοινωνία εκφράζοντας άγνοια, απευθύνοντας ερωτήσεις, επαναλαμβάνοντας, παραφράζοντας, επεξηγώντας, ζητώντας διευκρινίσεις, κάνοντας χρήση βιβλιογραφίας και λεξικών.

2.2.2 Παράλληλη χρήση της μητρικής (Γ1) και της ξένης Γλώσσας (Γ2)

Παρά το γεγονός ότι η παράλληλη χρήση της μητρικής και της ξένης γλώσσας προϋποθέτει ένα σύνολο δεξιοτήτων λόγου, θεωρήθηκε σκόπιμο να συμπεριληφθούν σε ξεχωριστό κεφάλαιο, επειδή δεν εντάσσονται στις δεξιότητες εκείνες που θα προσδιορίσουν το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών και κατά συνέπεια δεν θα εξετάζονται και δεν θα αξιολογούνται.

Ωστόσο, η εξάσκηση στην παράλληλη χρήση της μητρικής και της ξένης γλώσσας μπορεί να βοηθήσει το μαθητή να ανταποκριθεί σε τρέχουσες ή μελλοντικές συνθήκες επικοινωνίας, όπου θα κληθεί να αναλάβει το ρόλο διαμεσολαβητή μεταξύ συμπολιτών του ή ξένων που δεν μιλούν την αγγλική και ατόμων που μιλούν την αγγλική, είτε ως μητρική είτε ως γλώσσα διεθνούς επικοινωνίας. Ταυτόχρονα, η εξάσκηση στην παράλληλη χρήση της μητρικής και της ξένης γλώσσας αποτελεί και σημαντική στρατηγική μάθησης, διότι δίνει στο μαθητή τη δυνατότητα όχι μόνον να διευρύνει τις γνώσεις του στην ξένη γλώσσα, αλλά και να αποκτήσει αφενός βαθύτερη γνώση της μητρικής γλώσσας αφετέρου βαθύτερη συνείδηση του ρόλου της γλώσσας ως μέσου επικοινωνίας, έκφρασης και πολιτιστικής αξίας γενικότερα. Επιπλέον, η εξάσκηση στην παράλληλη χρήση της μητρικής και της ξένης γλώσσας θέτει τις βάσεις και παρέχει κίνητρα για την ανάπτυξη περισσότερο εξειδικευμένων δεξιοτήτων διερμηνείας και μετάφρασης.

Δεξιότητες παράλληλης χρήσης της μητρικής (Γ1) και της ξένης γλώσσας (Γ2)

Ο μαθητής πρέπει να μπορεί:

♦ Να μεταφέρει στην ελληνική γλώσσα το γενικό περιεχόμενο ενός προφορικού ή γραπτού αγγλικού κειμένου ή αντίστροφα.

♦ Να παράγει ένα σύντομο γραπτό ή προφορικό κείμενο στη μια γλώσσα βασιζόμενος σε ένα ή περισσότερα γραπτά ή προφορικά κείμενα στην άλλη γλώσσα.

♦ Να εντοπίζει και να επιλέγει συγκεκριμένες πληροφορίες από ένα γραπτό ή προφορικό κείμενο στη μια γλώσσα προκειμένου να τις χρησιμοποιήσει για να παράγει ένα άλλο προφορικό ή γραπτό κείμενο στην άλλη γλώσσα.

♦ Χρησιμοποιώντας τη μια γλώσσα, να μεταφέρει σε πίνακα, σχεδιάγραμμα ή εικόνα πληροφορίες που περιέχονται σε προφορικό ή γραπτό κείμενο στην άλλη γλώσσα.

♦ Χρησιμοποιώντας πληροφορίες που περιέχονται σε πίνακα ή σχεδιάγραμμα στη μια γλώσσα, να συμπληρώσει ένα κείμενο στην άλλη γλώσσα.

♦ Συγκρίνοντας δύο κείμενα παρόμοιου περιεχομένου, το ένα στην ελληνική και το άλλο στην αγγλική γλώσσα να μπορεί να συνάγει και να συμπληρώσει εκατέρωθεν κενά πληροφόρησης (π.χ βασικό λεξιλόγιο, ειδική ορολογία κτλ.) ή ομοιότητες και διαφορές.

♦ Χρησιμοποιώντας ως πρότυπο ένα κείμενο στη μια γλώσσα (π.χ. οδηγίες χρήσης), να παράγει ένα παρόμοιο κείμενο στην άλλη γλώσσα.

♦ Να μεταφέρει από τη μια γλώσσα στην άλλη τα σχόλια και τις απόψεις ενός ατόμου ερμηνεύοντας ταυτόχρονα τις προθέσεις και τα συναισθήματά του.

♦ Να μεταφέρει από τη μια γλώσσα στην άλλη αντίστοιχες εκφράσεις, όπως ευχές, ρητά, παροιμίες, συντομογραφίες, ειδική ορολογία κτλ.

♦ Να μπορεί χρησιμοποιώντας τη μια γλώσσα να εξηγήσει σε τρίτους τη σημασία των παραγλωσσικών στοιχείων (π.χ. χειρονομίες, κινήσεις, εκφράσεις προσώπου κ.τ.λ.) που χρησιμοποιεί ο ομιλητής στην άλλη γλώσσα.

2.2.3 Είδη προφορικού και γραπτού λόγου

2.2.3α. Είδη προφορικού λόγου

1. Ο μαθητής πρέπει να μπορεί να κατανοεί αυθεντικό προφορικό λόγο, όπως: σύντομα σχόλια, αφηγήσεις, διαλόγους μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσώπων, οδηγίες, εντολές, ανακοινώσεις, τηλεφωνικές συνομιλίες, τηλεφωνικά μηνύματα, περιεχόμενο ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών (διαφημιστικά μηνύματα, ειδήσεις δελτίο καιρού κ.τ.λ.), συνεντεύξεις κ.τ.λ.

2. Ο μαθητής πρέπει να μπορεί να παράγει προφορικό λόγο, όπως: να απαντά σε ερωτήσεις, να δίνει προσωπικές συνεντεύξεις, να κάνει ερωτήσεις, να διατυπώνει αιτήματα, να εκφράζει απόψεις, να κάνει σχόλια, να αναπτύσσει τις ιδέες του πάνω σε ένα οικείο θέμα, να αφηγείται ένα συμβάν ή μια σειρά γεγονότων, να περιγράφει τη ζωή και τις εμπειρίες του, ένα τοπίο, ένα φυσικό φαινόμενο ή ένα απλό πείραμα, να σχολιάζει μια γραφική παρά-

σταση, να κάνει μια σύντομη παρουσίαση μιας ατομικής ή συλλογικής εργασίας.

2.2.3β. Είδη γραπτού λόγου

1. Ο μαθητής πρέπει να μπορεί να κατανοεί αυθεντικό γραπτό λόγο, όπως επιγραφές, ανακοινώσεις, διαφημιστικές αφίσες και φυλλάδια, μικρές αγγελίες, χάρτες, οδηγούς πόλεων και μουσείων, τηλεφωνικούς καταλόγους, δρομολόγια συγκοινωνιών, τίτλους, λεζάντες και άρθρα εφημερίδων και περιοδικών, ταξιδιωτικά έγγραφα (εισιτήρια, κάρτες επιβίβασης, ταξιδιωτικές οδηγίες, έντυπα ξενοδοχείων κ.τ.λ.), τιμοκαταλόγους εστιατορίων και εμπορικών καταστημάτων, συσκευασίες προϊόντων, οδηγίες χρήσης ειδών κατανάλωσης, αντικειμένων και συσκευών, επιστολές, τηλεγραφήματα, αιτήσεις, βιογραφικά σημειώματα, σημειώσεις, αποδείξεις πληρωμής κ.τ.λ.

2. Ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί να παράγει γραπτό λόγο όπως: να συμπληρώνει έντυπα (ταξιδιωτικά έγγραφα, αιτήσεις, βιογραφικά σημειώματα κ.τ.λ.) να συντάσσει σημειώματα, φιλικές και επίσημες επιστολές, να αναπτύσσει τις ιδέες του πάνω σε ένα οικείο θέμα, να αφηγείται ένα συμβάν ή μια σειρά γεγονότων, να περιγράφει ένα τοπίο, ένα φυσικό φαινόμενο ή ένα απλό πείραμα να σχολιάζει μια γραφική παράσταση κ.τ.λ.

2.2.4. Γλωσσικονοητικές έννοιες (notions)

Ο μαθητής του Ενιαίου Λυκείου πρέπει σταδιακά να αποκτήσει την ικανότητα να κατανοεί και να διατυπώνει στην αγγλική γλώσσα βασικές γλωσσικονοητικές έννοιες στις οποίες θα χρειαστεί να αναφερθεί όταν βρεθεί σε ποικίλες επικοινωνιακές καταστάσεις. Οι έννοιες παρουσιάζονται χωρισμένες σε γενικές κατηγορίες και υποκατηγορίες και για κάθε υποκατηγορία παρατίθενται δειγματικά λεξιλογικές και μορφοσυντακτικές επιλογές που μπορεί να κάνει ο ομιλητής για να παρουσιάσει εξωγλωσσικές καταστάσεις. Οι βασικές κατηγορίες δεν διαφέρουν ουσιαστικά απ' αυτές που αναφέρονται στο εξαετές αναλυτικό πρόγραμμα για τις δύο προηγούμενες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η διαφορά κυρίως συνίσταται στο ότι ο μαθητής εκτίθεται σταδιακά:

♦ Σε πιο λεπτές σημασιολογικές διαφορές. Για παράδειγμα, ενώ κατά τη βασική του εκπαίδευση έχει μάθει τη φράση to get smaller, τώρα μπορεί να προχωρήσει με ρήματα όπως to decrease, to shrink κλπ.

♦ Σε πιο περίπλοκες γλωσσικές εκφορές που ενδεχομένως συνδυάζουν περισσότερες έννοιες. Π.χ. γνωρίζει ήδη τη φράση There is (no) + NP, ενώ τώρα μαθαίνει τις φράσεις There has been...There could be...There must have been... κλπ.

♦ Σε μεταφορικές χρήσεις της γλώσσας και αφηρημένες έννοιες που προϋποθέτουν μετάβαση από ένα γνωστικό πεδίο σ' ένα άλλο. Π.χ. γνωρίζει την κυριολεκτική σημασία της λέξης cold, που αναφέρεται στη φυσική κατάσταση (θερμοκρασία) ενός σώματος, και μαθαίνει τον ιδιωματισμό my blood ran cold, που αναφέρεται σ' ένα συναίσθημα (φόβο).

Η παράθεση συγκεκριμένων γλωσσικών εκφορών, είτε ως πρώτη παρουσίαση είτε ως επανάληψη/εμπέδωση, πρέπει να γίνεται σταδιακά ανάλογα με τις ανάγκες που παρουσιάζονται κατά τη μαθησιακή διαδικασία και ανάλογα με το βαθμό γλωσσικής δυσκολίας τους. Οι κυριότερες παράμετροι που ορίζουν το βαθμό δυσκολίας είναι:

1. Η συχνότητα με την οποία παρουσιάζεται η συγκεκριμένη γλωσσική εκφορά καθώς και η συχνότητα της εκάστοτε χρήσης της στον προφορικό ή γραπτό λόγο των φυσικών ομιλητών της γλώσσας καθώς και στα γλωσσικά εγχειρίδια.

2. Η γνωστική περιπλοκότητα που παρουσιάζει η κάθε γλωσσική εκφορά.

3. Ο συνδυασμός άλλων παραμέτρων των επικοινωνιακών στόχων (λεκτικές πράξεις, θεματολογία, είδος λόγου).

4. Η απόσταση από τη μητρική γλώσσα. Ο μαθητής αναμένεται να συναντήσει λιγότερες δυσκολίες με γλωσσικές εκφορές που παρουσιάζουν ομοιότητες μεταξύ των δύο γλωσσών (π.χ. mainly/κυρίως) παρά με γλωσσικές εκφορές που παρουσιάζουν διαφορές (π.χ. in terms of ... /ως προς ...). Ιδιαίτερη δυσκολία ως προς την πλήρη δυνατότητα ορθής χρήσης στην ξένη γλώσσα αναμένεται να παρουσιαστεί στις γλωσσικές εκφορές και τα δομικά σχήματα (constructions) που έχουν βασικές ομοιότητες αλλά και διαφορές στις δύο γλώσσες (π.χ. Present Perfect/Παρακείμενος).

1. Υπαρκτική έννοια

1.1. Ύπαρξη ή μη, παρουσία ή μη προσώπων, αντικειμένων ή καταστάσεων

There is/isn't/are/aren't + NP (various verb tenses), to occur, to make, to become, to exist, to get extinct, to produce, to destroy, to appear, to disappear, to create, to design, (not)here/there, away, present/presence, absent/absence, to occur, occurrence, event, to happen, to take place

1.2. Διαθεσιμότητα ή μη προσώπων, αντικειμένων και αγαθών

available/non-available, availability, ready

1.3. Ανακάλυψη ή μη προσώπων, αντικειμένων γεγονότων ή καταστάσεων

to find, to discover, discovery, to avoid, to miss

2. Έννοιες χώρου

2.1. Θέση, διάταξη και σχέση στο χώρο αντικειμένων ή προσώπων

nouns, noun phrases and adjectives: location, place, position, site, situation, first, following, next, preceding, last

verbs: to be located / situated, to have been to..., to lie, to cover, to overlap, to precede, to come after / before / next

determiners: this/that, these/those

adverbs and adverbial phrases: here, there, where?, wherever, before, after, inside, outside, (in) the east / west / north / south, everywhere / somewhere / (not) anywhere / nowhere, at the end/side of, opposite, on the left/right/lower part/upper part of, at the back, at the side, in the centre, in the background, in the middle, where + sub-clause

prepositions: on, at, in, behind, in front of, between, among over, above, below, under, next to, against, round, with

2.2. Απόσταση

near, far/away (from), distance (the distance from...to...), mile, kilometre, in the area/region, remote, distant, in the neighbourhood, close (to)

2.3. Κίνηση

to come (to/along/), to go, to fall, to get up, to arrive, to start, to stand (up/still), to sit, to lie down, to pass, to walk, to move, to proceed, to stop, to follow, to move, to carry, to

transport, to send, to consign, to dispatch, to hurry, to run, to leave, to enter, to drop, to flow, to remove, to roll, to step

2.4. Κατεύθυνση

In which direction...?, away, back, down, straight (on/ahead), up, along, across, from, through, towards, past, off, east, west, north, south, heading, destination, direct, in, inward(s),out, outward(s), to the left / right, straight on, up, upward(s), east/ north/ south/ west, to ring, to carry, to follow, to pull, to push, to put, to take, to send, to dispatch, to consign

2.5. Προέλευση

from, be/come from, made in, derive from, out of origin, root(s)

2.6 Μέγεθος, διαστάσεις (μήκος, πλάτος, εμβαδόν, όγκος, χωρητικότητα)

size: big, large, small, long, short, tall, high, tiny, huge, immense, gigantic, vast, deep, thin, thick, wide (and derivative nouns), what size...?/the size of..., room, space

length /width /heigh t/surface: long/length, wide/width, high/height, surface (and related units of measurement, e.g. metre, centimetre, inch, foot, square metre, etc.)

volume/capacity: volume, capacity, (and related units of measurement, e.g. cubic metre/ centimetre/ inch/ foot/, litre, millilitre, gallon, pint, etc.)

3. Έννοιες χρόνου

3.1. Χρονική στιγμή

noon, midnight, at/around two o' clock/half (a quarter) past six/ a quarter (twenty three minutes) to five/1400 (fourteen hundred), fourteen hours, approximately, at two o' clock sharp

3.2. Υποδιαίρεση χρόνου

century, decade, year, months of the year (January, February, etc.), season, seasons of the year (autumn, winter,spring, summer), semester, fortnight, week, days of the week (Monday, Tuesday, etc.), weekend, hour, half (an) hour, quarter of an hour, minute, moment, second, morning, afternoon, evening, night

3.3. Ένδειξη χρόνου

now, then, at the moment, this (very) moment, yet, still, already, soon, ago, yesterday, the day before yesterday, last year, numbers indicating years, e.g. 1800 (eighteen hundred)/1706 (seventeen hundred and six/seventeen o six)/ 2000 (year two thousand)/1970 (nineteen seventy), the 90s (the nineties), this year/month/week, tomorrow, dates, e.g. five November nineteen seventy(5 November 1970)/May ten nineteen ninety eight (May 10, 1998), (the) First (of) April nineteen fifty one/April first nineteen fifty one (1st April 1951), Christmas, Easter, prepositions: at (e.g. at six o' clock/at noon) in (e.g. in 1999/in the afternoon/ in February), on (e.g. on Monday/on the twentieth of March), by (e.g.by eight o' clock)

3.4. Διάρκεια

during, lasting, to last, to take (e.g. it takes two hours),long/short time, for+Simple Present Perfect / Continuous Present Perfect (e.g. for 3 years), since+Simple Present Perfect / Continuous Present Perfect (e.g. since 1987), (not) until), till, not...till, always, for good, throughout

3.5. Καθυστέρηση ή μη

early, late, delay, to be delayed, in (good/due) time, on time, as soon as possible

3.6. Προτεραιότητα και ακολουθία

Present Perfect, Past Perfect, yet, already, before, earlier/later than, later on, after, afterwards

3.7. Αλληλουχία

first, then, next, after, afterwards, finally, in the end, lastly, as first/second step, the following step is, preceding, at last, later on, in the end, afterwards

3.8. Συγχρονικότητα

at the same time, when/ while/ as soon as/ in the course of + sub-clause, simultaneous(ly), in the meantime, meanwhile, instant(ly)

3.9. Αναφορά στο παρόν

Simple Present, Present Continuous, Present perfect, Present Perfect Continuous, still, at present, currently, now, this moment/morning/afternoon/evening, today, etc

3.10. Αναφορά στο μέλλον

Simple Future, Future Continuous, Future Perfect, Present Continuous, Simple Present, going to, soon, next week (month/year, etc.), later, tomorrow, in a month (week/year, etc.), tonight, this morning (evening/afternoon, etc.), immediatelly, soon ultimately, future+noun

3.11. Αναφορά στο παρελθόν

Simple past, Past Continuous, used to, Past Perfect, Past Perfect Continuous (used as reported Present Perfect Cont. in Indirect Speech), last week (month/year), ago, formerly, recently, lately, before, in the past, originally, of late

3.12. Ταχύτητα

miles/kilometres per hour, metres/centimetres/inches per second/minute and related symbols (e.g.cm/sec,) at (high) speed, rapid(ly), qick(ly), slow(ly)

3.13. Συχνότητα, περιοδικότητα, επανάληψη

(not) often, frequently, usually, rarely, seldom, sometimes, daily,weekly, monthly, per month, yearly, per year, annually, every+time marker,(e.g. every day),ever, never, hardly ever, once, twice, again, many times, several times, always, hourly, repeatedly, now and then, once every year, on weekdays/Sundays, (only) once, again, again and again, all the time, many times, several times, to repeat, not always, sometimes, occasionally, periodically, from time to time, on and off etc.

3.14 Συνέχεια

Present Continuous, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous, Future Continuous, to go/keep on, to continue

3.15. Μονιμότητα

always, for ever, permanently, for good

3.16. Προσωρινότητα

for a while/week, etc. temporary(ily), for the time being, not always, Present Continuous, Past Continuous

3.17. Έναρξη

to begin, to start, to start up, to initiate, initially, from (e.g.from ten o' clock until...), since+NP, at first, initially, beginning. at the start

3.18. Κατάπαυση

to end, to stop, to finish, to terminate, to cease, till, until, from...to

3.19. Σταθερότητα

stable, unstable, to wait, to stay, to remain, to keep

3.20. Μεταβολή, μετάβαση

to change (into), to turn, to convert, to become, to get, suddenly, to interrupt, to vary

4. Ποσοτικές έννοιες

4.1. Αρίθμηση

cardinal numbers (from 1 to 9 digits), ordinal numbers (1st, hundredth, thousandth) (up to 3 digits), to count, about, approximately, exactly, another

4.2. Μέτρηση ποσότητας

how many/much, a lot of, lots of, plenty of, a great (considerable) number of, a few, a little, some, any/no, all, more, most, enough, a piece/pack/tin/bottle/bar/carton/palet of, the whole, the rest of, part of, half, both, at least, percentages, proportions, decimal numbers, fractions, powers, mathematical calculations (plus, minus, multiplied by, divided by), weight, kilo, gram, pound, ounce, ton, various, double, twice, extra, further, total

4.3. Βαθμός διαφοροποίησης ποσοτήτων

comparative and superlative degree of adjectives, too+adjective, adjective+enough, as...as, not so...as, such, equals to/is equal to, a bit, somewhat, almost, hardly, quite, rather, slightly, absolutely, completely, such, even

comparative and superlative degree of adjectives, too+adjective, adjective+enough, as...as, not so...as, such, equals to/is equal to

5. Ποιοτικές έννοιες

5.1. Φυσικές ιδιότητες

5.1.1. Σχήμα

round, circle, circular, square, rectangle, rectangular, triangle, triangular, sphere, spherical, crooked, curved, oval, straight, curve, form, shape etc.

5.1.2 Χρώμα

light, dark, bright, fair dull, names of colours (e.g. red, pink, purple, violet, green, grey, yellow, orange, black, white, blue, cyan etc.)

5.1.3. Υφή

smooth, soft, strong, hard, rough, weak it feels...

5.1.4. Ύλη

made of, matter, material, solid, fluid, liquid, gas(eous), textile, wood(en), cotton, fur, linen, silk, aluminium, brass, brick, cardboard, copper, iron, polyester, steel, platinum, metal, plastic, leather, nylon, gold, silver, glass, paper, wool(en), stone, concrete, made of, what make is it?, to consist of

5.1.5. Γεύση

bad, nice, (un)pleasant, taste, to taste, tasty, sweet, bitter, sour, salty, flavour, lovely, delicious, excellent

5.1.6. Οσμή

to smell, the smell, odour, bad, nice, (un)pleasant, perfume

5.1.7. Όραση, ορατότητα

to see, sight, to look at, (in)visible, visibility, to watch, glance, dark, darkness, blind

5.1.8. Ακοή, ακουστικότητα

to hear, hearing, to listen to, loud, loudness, silence, silent, noise, noisy, deaf, soft, quiet

5.1.9. Υγρασία

humid, humidity, moist, moisture, damp, wet, dry, drought

5.1.10. Θερμοκρασία

temperature, degrees centigrade/Farheneit, cold, hot, heat, to heat, to warm, warm, lukewarm, high, low, to boil, boiling point, to freeze, freezing point, frozen, to cool, to burn, burning, chilly, mild, to get cold/ hot/ warm

5.1.11. Περιεκτικότητα, πληρότητα

full, to fill, empty, emptiness, to contain

5.1.12. Καθαριότητα, καθαρότητα

to clean, to wash, to polish, clean, dirty, dusty. pure, to purify, purification, to distill, mess, dirt, cleanness, neat

5.1.13. Γνησιότητα

false, imaginary, imitation, real, genuine

5.1.14. Ηλικία

age, aged, how old are you, thirty years old, what is his age? child, youngster, teenager, middle aged, adult, the youth, elderly, mature, baby, adolescent, adolescence, maturity, childhood, generation, elder, young, old, new, to come of age, to be under/over age

5.1.15. Φυσική κατάσταση

verbs: to die, to cure, to recover, to hurt, to break, to cut (as in: «I cut my finger:»), to fasten, to fix, to repair, to put right, to look (as in: «You look well»), to get better/worse, to keep fit, to pass away, to improve

nouns: illness, sickness, therapy, treatment, disease, infection

adjectives: fine, all right, well, ill, sick, infected, alive, dead, healthy, in good/bad condition, in/out of order

5.2. Αξιολόγηση

5.2.1. Αξία, Τιμή

value, invaluable, too+adj. adj.+enough, qualitative adjectives (positive, comparative, superlative), cost, to cost, costly, (in)expensive, cheap, at bargain price, priced at, currency, high, low, rising, how much?

5.2.2. Ποιότητα

noun: quality

adjectives: bad, worse, worst, excellent, fine, nice, perfect, poor, pure, outstanding, terrible, wonderful

verbs: to deteriorate, to improve

adverbs: badly, excellently, nicely, perfectly, poorly, purely, outstandingly, terribly, well, wonderfully

5.2.3. Ορθότητα ή μη

verbs: to adjust, wrong(ly), should/ought to, must

adjectives: (in)correct, right, wrong, true, false, better, faulty, OK

adverbs: wrongly, correctly, properly

nouns: correction, adjustment, error, malfunction

5.2.4. Αποδοχή ή μη

to accept, acceptable, to refuse, against, to (dis)approve, to reject, to turn down, (un)satisfactory, that's all right/fine/nice, it's not/just/quite what I wanted, I don't like it, I'm against..., I cannot accept...

5.2.5. Επάρκεια/ ανεπάρκεια

(in)adequate, (not) enough, sufficient(ly), all right, fine, just right, that will do

5.2.6. Επιτυχία ή μη

to succeed, success,(un) successful, to fail, failure, to pass, to try, to manage, to achieve, achievement

5.2.7. Χρησιμότητα ή μη

use, to use, used in/for, useful, useless, utilise, utility, helpful, practical, relevant

5.2.8. Ικανότητα ή ανικανότητα

(in)capable, (in)capacity, qualification, qualified, can/cannot, will/won't, able, ability, to enable

5.2.9. Σπουδαιότητα ή μη

importance, (un)important, essential, critical, trivial

5.2.10. Ομαλότητα ή μη

(ab)normal, strange, ordinary, extraordinary, (un)usual, unique, (ir)egular

5.2.11. Ευκολία ή δυσκολία

ease, easy, difficult, difficulty (in), hard, complicated, simple, to cope with, (in) convenient, (in)convenience

5.2.12. Απλότητα ή πολυπλοκότητα

complex, complexity, complicated, simple, simplicity

5.2.13. Γενικό ή ειδικό
general, global, individual, particular, special, typical, to consist of, whole, part, detail, feature

6. Λογικές έννοιες
6.1. Σκέψη, διαίσθηση
nouns: belief, certainty, conclusion, hope, knowledge, opinion, thought, view
verbs: to be sure/certain, to think, to believe, to know, to wonder, to hope, to remember, to doubt, to consider, to imagine, to ignore, to conclude, to overlook, to neglect, to change one's mind, to take into account
adverbs: naturally, no doubt, of course, on second thoughts
6.2. Έκφραση
verbs: to ask, to enquire, to answer, to speak, to talk, to say, to tell, to write, to laugh, to state, to request, to recommend, to invite, to apologise, to thank, to shout, to yell, to whisper, to command, to communicate, to discuss, to forbid, to refer to, to relate, to remark, to remind, to report, to respond, to suggest
nouns: answer, argument, communication, discussion, question, remark, report, statement, suggestion

7. Έννοιες συσχετισμών
7.1. Έννοιες συσχετισμών δράσης/γεγονότων
7.1.1. Δράση
♦ agent as subject (as in: «John did it»)
♦ agent as in by-adjunct (as in: «It was definetely done by John»)
♦ agent in emphatic relative clauses (as in: «It was John who did it»
7.1.2. Μεταβατικότητα
♦ objective as object (as in: «John opened the door»)
♦ objective as subject of passive (as in: «The door was opened by John»)
♦ factitive as object (as in: «She made this dress»)
♦ factitive as subject (as in: «This dress is made of silk»)
♦ dative as indirect object (as in: «I gave a ticket to John»)
♦ dative as subject of passive (as in: «John was given a ticket»)
♦ benefactive in for-adjunct (as in: (I have bought a present for you»)
♦ causative: Causative Form (to have/get something done)
7.1.3. Τρόπος, μέσα
as, like, in this (the same) way, with, by means of, by+gerund, via, in this manner, like this, somehow, thus, badly, hard, fast, how, quickly, slowly, well
7.2. Σύγκριση, αντιπαραβολή
7.2.1. Ισότητα, ανισότητα
(non)equal, equality, inequality, equals to
7.2.2. Ομοιότητα, διαφορά, αντιστοιχία
(not) the same (thing) as..., identical to, (dis)similar, similarity, similarly, different (from), difference, differently, to differentiate, else (as in: «Anything else?»), other, another (as in: «Give me another book»), (un)like, as...as, not so...as, to compare, compared to, comparatively, comparative degree of adjectives/adverbs+than, superlative degree of adjectives/adverbs, to correspond, corresponding
7.3. Κτήση
possessive adjectives, possessive pronouns, possessive case, of-adjuncts, with/without-adjuncts (as in: «You cannot stay here without a passport»), owner, ownership, possession to own, to belong to have (got) to get, to keep, to give, to obtain, to possess
7.4. Λογικοί συσχετισμοί
7.4.1. Σύζευξη, διάζευξη
and, as well as, also, too, both...and, not...either, or, either...or, neither...nor, together, however, separate(ly), one by one, on the other hand, group (as in: «a group of people»), pair/couple (as in: «a pair of gloves»)
7.4.2. Αποκλεισμός ή μη, εξαίρεση ή μη
with, without, except, exception, including, inclusion, excluding, exclusion, to include, to exclude, to omit, omission
7.4.3. Αιτία
why, because (of), on account of as, owed to, due to, cause, caused by, the reason is
7.4.4. Αποτέλεσμα
so, thus, as a result, to result in, the result is..., as a consequence, consequently, therefore, so that, then
7.4.5. Σκοπός
purpose, for this purpose, the purpose is, aim, to aim at, (in order) to, so that
7.4.6. Υπόθεση
Conditional clauses (1st, 2nd, 3rd and «zero Conditional), if, unless, provided that, in case that, supposing that, as long as, on the condition that, to assume, to depend (on), dependent (on), independent (of), (in)dependence
7.4.7. Αναφορά
about, as to, concerning, as regards, with regard to, regarding, only
7.4.8. Αντίθεση
though, although, even though, however, but, while, whereas, however no matter.., whatever, despite, in spite of

8. Έννοια δείξης
8.1. Οριστική δήλωση προσώπων και αντικειμένων
demonstrative adjectives and pronouns (this/that/these/those/such), personal pronouns (subject forms and object forms), definite article (the), possessive adjectives, possessive pronouns (as subjects e.g. «Ours is more expensive»/as complements e.g. «Give it back, it's theirs») interrogative pronouns (who/ whom/ whose/ what/ which), interrogative adjectives (whose/what/which), relative pronouns (who/whom/whose/which/that), independent relative pronoun «what» (as in: «What you think is true»), reflexive/emphatic pronouns (myself/yourself, etc), reciprocal pronouns «each other», adverbs: here, there, now, then, so (as in: «He said so»), propword: one/ones, substitute verb: do (as in: «He wanted me to answer back and I did»)
8.2. Αόριστη δήλωση προσώπων και αντικεμένων
indefinite article: a, an, indefinite pronouns: some, somebody, someone, something, anyone, anybody, somewhere, everyone everywhere, anything, nothing, everything, all (as in: «We all went to sleep»), adverbs: somewhere, nowhere, anywhere, sometimes, never, always, semi-deictics: person (e.g.there were five persons present), man (e.g. The dinausars had got extinct long before man appeared), people (as in: «people believe that...»), thing (e.g. «what is that thig?»), do (e.g «What are you going to do tonight?»)

2.2.5. Χρήσεις της γλώσσας
2.2.5α. Περιβάλλον χρήσης της γλώσσας
2.2.5α.1. Επικοινωνιακές περιστάσεις
Η επιλογή των γλωσσικών στοιχείων που θα διδαχθεί ο μαθητής στο Λύκειο στοχεύει στην κάλυψη των επικοινω-

νιακών του αναγκών σε διάφορες κοινωνικές περιστάσεις, όπου θα χρειάζεται να χρησιμοποιεί το λόγο κάτω από πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας προβλέψιμες ή απρόβλεπτες.

Για το σκοπό αυτό η παρουσίαση των γλωσσικών στοιχείων ενδείκνυται να γίνεται πάντα μέσα σε ένα κοινωνικά προσδιορισμένο γλωσσικό περιβάλλον με στόχο την ανάπτυξη της ικανότητας του μαθητή να ανταποκριθεί σε ποικιλία συνθηκών επικοινωνίας όπως: διαφορετικό φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, διαφορετικούς σκοπούς, τρόπους και μέσα επικοινωνίας (π.χ. αμφίδρομη επικοινωνία ή μη, συνδιαλλαγή πρόσωπο με πρόσωπο, αλληλογραφία, τηλεφωνική ή ηλεκτρονική επικοινωνία κτλ.) οι οποίες είναι δυνατόν να προκύπτουν:

α) στα πλαίσια των διαπροσωπικών του σχέσεων στο άμεσο και ευρύτερο κοινωνικό και φυσικό του περιβάλλον, (σπίτι, οικογένεια, σχολείο, φιλικό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, επαγγελματικό περιβάλλον κτλ.),

β) στα πλαίσια των πρακτικής φύσης συναλλαγών του με άλλα άτομα, οργανισμούς, κρατικές υπηρεσίες και λοιπούς φορείς.

Συγκεκριμένα, ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιεί την αγγλική γλώσσα για:

- επικοινωνία με ξένους μέσα στη χώρα του
- επικοινωνία με ξένους σε χώρες όπου ομιλείται η αγγλική ως μητρική ή ως επίσημη γλώσσα.
- επικοινωνία με ξένους σε χώρες όπου δεν ομιλείται η αγγλική, χρησιμοποιώντας την αγγλική ως γλώσσα επικοινωνίας.
- επικοινωνία εκ του μακρόθεν, όπως γραπτή ή ηλεκτρονική αλληλογραφία, τηλεφωνική επικοινωνία κτλ.
- «έμμεση» επικοινωνία, δηλαδή κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου (π.χ. ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, ανακοινώσεις, έντυπα κτλ.)

2.2.5α.2. Θεματικές περιοχές

Το διδακτικό υλικό του Λυκείου θα πρέπει να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεματικών περιοχών που να αντανακλούν τα ενδιαφέροντα αλλά και τις μελλοντικές ανάγκες του μαθητή, ώστε να αποκτήσει την ικανότητα να χειρίζεται με μεγαλύτερη άνεση το λόγο σε διάφορες καταστάσεις επικοινωνίας, όπως αυτές ορίζονται από το περιβάλλον χρήσης της γλώσσας.

Οι θεματικές περιοχές που ακολουθούν αποτελούν το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο οι διδάσκοντες και οι συγγραφείς διδακτικού υλικού μπορούν να καθορίσουν συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους για τη διεύρυνση του πεδίου γνώσεων, την ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας και την περαιτέρω πνευματική, κοινωνική και πολιτιστική καλλιέργεια του μαθητή. Ο μαθητής του Λυκείου, έχοντας ήδη ασχοληθεί με ένα μεγάλο μέρος της θεματολογίας αυτής κατά τη διάρκεια της βασικής του εκπαίδευσης, είναι πλέον σε θέση να εμβαθύνει περισσότερο στις διάφορες θεματικές περιοχές. Ο βαθμός εξειδίκευσης των θεμάτων καθώς και το εύρος και βάθος της επεξεργασίας της κάθε θεματικής περιοχής θα πρέπει να ανταποκρίνεται αφενός στο επίπεδο γλωσσομάθειας του μαθητή, αφετέρου στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του, τα οποία μπορεί να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, από τοπικές ιδιαιτερότητες (π.χ. τουριστική περιοχή) ή επαγγελματική εξειδίκευση σπουδών.

1. Προσωπικά στοιχεία

Να μπορεί ο μαθητής να αναφέρεται σε ατομικά στοιχεία που αφορούν τόσο στον εαυτό του όσο και σε άλλα άτομα, όπως: διεύθυνση και αριθμό τηλεφώνου, ημερομηνία και τόπο γέννησης, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, θρησκεία και εθνικότητα. Να περιγράφει τα χαρακτηριστικά ατόμων τόσο της εξωτερικής εμφάνισης όσο και της προσωπικότητάς τους. Να περιγράφει τον τρόπο ζωής του καθώς και άλλων ατόμων και να εκφράζει απόψεις για τον τρόπο ζωής των ανθρώπων γενικότερα. Να αναφέρεται στα σχέδιά του για το μέλλον και την επαγγελματική του αποκατάσταση.

2. Κατοικία και περιβάλλον

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν:

α) στο άμεσο περιβάλλον, όπως: κατοικία (χώρους, εξοπλισμό και ανέσεις ενός σπιτιού, δαπάνες και παροχή υπηρεσιών που αφορούν στη διαβίωση σε ένα σπίτι, θέση του σπιτιού σε σχέση με το ευρύτερο περιβάλλον, κτλ.), γειτονιά, περιοχή, κοινότητα, (γεωγραφική θέση, διοικητική οργάνωση, κοινοτικές παροχές, τοπικές ιδιαιτερότητες κτλ.),

β) στο περιβάλλον γενικότερα, όπως γεωγραφικά στοιχεία, χλωρίδα και πανίδα, κλίμα κτλ.

3. Καθημερινή ζωή και ελεύθερος χρόνος

Να μπορεί να αναφέρεται στο καθημερινό πρόγραμμα και στις συνήθειες τις δικές του αλλά και των άλλων ατόμων σχετικά με το σπίτι, το σχολείο και την εργασία. Επίσης να μπορεί να αναφέρεται στα ενδιαφέροντα και τις ασχολίες του στον ελεύθερο χρόνο του.

4. Κοινωνική ζωή: Έξοδος για φαγητό και ποτό

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν στα διάφορα είδη φαγητών και ποτών, στις εξόδους για φαγητό και ποτό σε εστιατόρια μπαρ, κτλ. αλλά και σε προσκλήσεις για φαγητό στο σπίτι. Επίσης να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα σχετικής κοινωνικής συμπεριφοράς, όπως αποδοχή ή απόρριψη προσκλήσεων, χαιρετισμούς και συστάσεις, προπόσεις, ανταλλαγές φιλοφρονήσεων, τρόπους έκφρασης φιλοξενίας κτλ.

5. Αγορές

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν στις αγορές αγαθών, όπως είδη καταστημάτων, προϊόντα και πληροφόρηση που περιλαμβάνεται στη συσκευασία τους, κριτήρια επιλογής προϊόντων, έλεγχος ποιότητας, διαδικασία αγοράς προϊόντων και διαπραγμάτευση τιμής, διαφημίσεις προϊόντων, δικαιώματα των καταναλωτών κτλ.

6. Ταξίδια και μετακινήσεις

Να μπορεί να αναφέρεται στα διάφορα μέσα μεταφοράς και στον τόπο διαμονής κατά τη διάρκεια ταξιδιών για επαγγελματικούς λόγους ή για διακοπές. Να αναφέρεται στις ταξιδιωτικές του εμπειρίες και να μπορεί να ζητά και να δίνει οδηγίες κατεύθυνσης (directions).

7. Καιρός

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν στον καιρό, όπως δελτίο καιρού, καιρικές συνθήκες κτλ.

8. Υγεία και περίθαλψη

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν στην υγεία και περίθαλψη, όπως σωματική και ψυχική κατάσταση, στην υγιεινή του σώματος, ατυχήματα και ασθένειες (πρόληψη, συμπτώματα, θεραπευτική αγωγή), συνταγές φαρμάκων, υγιεινή διατροφή, ιατρικές εξετάσεις, καθώς και σε θέματα που αφορούν στη νοσηλεία (π.χ. νο-

σηλευτήρια, νοσηλευτικό προσωπικό, συνθήκες νοσηλείας κτλ.)

9. Εκπαίδευση

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, όπως: τύποι σχολείων, μαθήματα, μέσα και τρόποι μάθησης, εξετάσεις, κανονισμοί λειτουργίας εκπαιδευτηρίων, κλάδοι και εξειδικεύσεις σπουδών, ακαδημαϊκές σπουδές και επιστημονικές εξειδικεύσεις, κτλ.

10. Γλώσσα

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν στην ικανότητα χρήσης της ξένης γλώσσας καθώς και σε προβλήματα κατανόησης, έκφρασης και γλωσσικής ακρίβειας.

11. Τέχνες, πολιτισμός

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα τέχνης και πολιτισμού, όπως: μουσική, θέατρο, κινηματογράφο, λογοτεχνία, ιστορία, πολιτιστικά μνημεία, ήθη και έθιμα,κτλ.

12. Ανθρώπινες σχέσεις, κοινωνία, σύγχρονη ζωή

Να μπορεί να αναφέρεται σε διαπροσωπικές σχέσεις και σε θέματα που αφορούν στην κοινωνική ζωή, στην πολιτική, στην οικονομία, στη θρησκεία, στη δικαιοσύνη. Να αναφέρεται σε έννοιες, όπως έγκλημα και τιμωρία, πόλεμος και ειρήνη, αρχές και κοινωνικές αξίες και σε σύγχρονα θέματα, όπως σύγχρονη τεχνολογία, επιστήμη, καταναλωτισμός, υπερπληθυσμός, προστασία του περιβάλλοντος κτλ.

13. Κρατικές αρχές, κοινωνικές υπηρεσίες και λοιποί φορείς παροχής υπηρεσιών

Να μπορεί να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν σε συνδιαλλαγές με κρατικές υπηρεσίες, οργανισμούς κοινής ωφελείας και λοιπούς φορείς παροχής υπηρεσιών, όπως: τράπεζες, ταχυδρομεία, οργανισμούς τηλεπικοινωνιών, αστυνομία, τελωνεία, πρεσβείες ή προξενεία, ασφαλιστικές εταιρίες, γραφεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων, συνεργεία κτλ.

14. Αγορά εργασίας, παραγωγή

Να μπορούν να αναφέρονται σε θέματα που αφορούν:

α) στην αγορά εργασίας, όπως: αναζήτηση εργασίας, πρόσληψη, είδη επαγγελμάτων, επαγγελματικά προσόντα, αντικείμενο εργασίας και αρμοδιότητες κτλ,

β) στο επαγγελματικό περιβάλλον, όπως: λειτουργία και εξοπλισμό εργασιακών χώρων, κανονισμούς ασφαλείας, ασφάλιση κτλ,

γ) στις επαγγελματικές σχέσεις, δραστηριότητες και συνδιαλλαγές, όπως: επικοινωνία με πελάτες/ συνεργάτες/ προϊσταμένους/ υφισταμένους, κοινωνική ζωή στον επαγγελματικό χώρο, διεξαγωγή βασικών εμπορικών και οικονομικών δραστηριοτήτων, χρήση και διεκπεραίωση ευρέως χρησιμοποιούμενων εμπορικών εγγράφων κτλ,

δ) στην παραγωγή και εμπορία προϊόντων ευρείας κατανάλωσης.

2.2.5β. Τρόποι χρήσης της γλώσσας (language functions)

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των επικοινωνιακών στόχων του Προγράμματος Σπουδών είναι να μπορεί ο μαθητής να προβαίνει σε λεκτικές πράξεις (speech acts) χρησιμοποιώντας την κατάλληλη γλώσσα ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση. Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται τρόποι χρήσης της αγγλικής γλώσσας (language functions) ανάλογα με τις επικοινωνιακές περιστάσεις, όπως αυτές ορίζονται από το περιβάλλον χρήσης και τις θεματικές περιοχές που αναφέρονται στο προηγούμενο κεφάλαιο.

Οι τρόποι χρήσης της γλώσσας (language functions) που προαναφέρθηκαν αφορούν:

α) στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με γεγονότα, πρόσωπα και πράγματα,

β) στην έκφραση απόψεων, ιδεών, επιθυμιών και συναισθημάτων,

γ) στην έκφραση επιθυμιών ή αποφάσεων ή αιτημάτων για ανάληψη δράσης,

δ) σε κανόνες κοινωνικής συμπεριφοράς.

Επιπλέον, συμπεριλαμβάνεται μια σειρά γλωσσικών επιλογών, που σκοπό έχουν να βοηθήσουν τον μαθητή να αναπτύξει τεχνικές συνεχούς και συνεκτικού λόγου καθώς και στρατηγικές επικοινωνίας.

Σε κάθε περιγραφή του τρόπου χρήσης της γλώσσας παρατίθενται δειγματικά τρόποι γλωσσικής εκφοράς του καθώς και, σε ορισμένες περιπτώσεις, παραδείγματα. Μέρος των τρόπων χρήσης της γλώσσας, που περιγράφονται παρακάτω, είναι ήδη γνωστές στους μαθητές από το Γυμνάσιο. Η παράθεσή τους εδώ, τόσο με τις ήδη γνωστές στους μαθητές γλωσσικές τους εκφορές όσο και με νέες, αποσκοπεί:

α) στην επανάληψη/εμπέδωση βασικών λεξιλογικών και μορφοσυντακτικών φαινομένων με τα οποία εκφέρονται,

β) στην παρουσίαση μη διδαγμένων γλωσσικών εκφορών, είτε εναλλακτικών είτε γλωσσικά περιπλοκότερων είτε περισσότερο εξειδικευμένων θεματικά είτε λεπτότερων σημασιολογικά.

Επιπλέον, τόσο στους ήδη διδαγμένους τρόπους χρήσης της γλώσσας όσο και σε εκείνους που παρουσιάζονται για πρώτη φορά έχουν συμπεριληφθεί γλωσσικές εκφορές οι οποίες αποδίδουν διαφορετικό ύφος, διαφορετική συναισθηματική χροιά ή ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επικοινωνιακής περίστασης κατά την οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν. Για παράδειγμα, παρατίθενται τρόποι και γλωσσικές εκφορές οι οποίες μπορεί να δηλώνουν οικειότητα ή μη, επισημότητα ή μη, έντονο συναίσθημα, δισταγμό, αποφασιστικότητα, υπαινιγμό κτλ.

Η σειρά παρουσίασης των τρόπων χρήσης της γλώσσας (language functions) πρέπει να γίνεται σε συνδυασμό με όλες τις παραμέτρους των μαθησιακών και επικοινωνιακών στόχων, δηλαδή την επικοινωνιακή περίσταση, τη θεματολογία, το είδος του λόγου και το βαθμό γλωσσικής δυσκολίας. Ο βαθμός γλωσσικής δυσκολίας καθορίζεται ανάλογα με το γνωστικό επίπεδο και τις μαθησιακές και επικοινωνιακές ανάγκες των μαθητών καθώς και τα εκάστοτε στάδια διδασκαλίας και μάθησης. Σημαντικές παράμετροι που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του βαθμού γλωσσικής δυσκολίας είναι:

1. Η συχνότητα με την οποία παρουσιάζεται η συγκεκριμένη γλωσσική εκφορά καθώς και η συχνότητα της εκάστοτε χρήσης της στον προφορικό ή γραπτό λόγο των φυσικών ομιλητών της γλώσσας.

2. Η γνωστική περιπλοκότητα που παρουσιάζει η κάθε γλωσσική εκφορά.

3. Η απόσταση από τη μητρική γλώσσα. Ο μαθητής αναμένεται να συναντήσει λιγότερες δυσκολίες όταν υπάρχουν ομοιότητες ή αναλογίες μεταξύ των δύο γλωσσών. Για παράδειγμα, προκειμένου ο Έλληνας μαθητής να μεταφέρει μια γενική πεποίθηση ή άποψη είναι ευκολότερο να πεί: «It is believed that he has escaped abroad.» αντί «He is believed to have escaped abroad.» και ακόμη ευκολότερο: «People believe that he has escaped abroad.»

Α. Ανταλλαγή πληροφοριών

Τρόποι χρήσης της γλώσσας (Language functions)	Γλωσσικές εκφορές (Language exponents)	Παραδείγματα (Examples)
1. Να προσδιορίζει πρόσωπα και αντικείμενα	• demonstratives + one(s)/ object personal pronouns • the+(adj) one + adjunct phrase/ relative clause • It's me/you/him/her/us/them/ NP Pronoun/NP+to be+NP	«this one» «the red one with the feather» «It's me in this photo.» «The ladies over there are my new neighbours.»
2. Να διατυπώνει ορισμούς, νόμους, έννοιες και αρχές τεχνικής ή επιστημονικής φύσης.	• Simple Present Passive, Simple Past Passive • which/that, • to call, to name, to define	«...it was named...» «...which is called...» «...it has been defined as...»
3. Να περιγράφει τη δομή, τη σύνθεση ή τα μέρη ενός αντικειμένου, μηχανισμού ή συστήματος.	• qualitative adjectives and expressions • which/that • adverbs of manner • Simple Present • Simple Present Passive • Modal Passive • to make (of), to compose (by), to consist of, to contain, to operate, to include, to produce, to manufacture, to adjust, to connect (to) • content, mixture, part of, component, accessory, unit operation, performance, function, form (of) etc • by+gerund	«...which is made of...» «...that can be adjusted to...» «It is operated manually.» «This unit is part of a large system.» «...it includes a number of accessories...» «...it can perform different tasks by connecting this accessory to the main unit...» «...it is produced (manufactured) in the form of... (by mixing...)», etc.
4. Να περιγράφει τις ιδιότητες, τη χρήση, και τον τρόπο λειτουργίας ενός αντικειμένου, μηχανισμού ή συστήματος.	• by+gerund • for +gerund • adverbs of manner • Simple Present • Simple Present Passive, Modal Passive • «Zero» Conditionals • to have (got), can, to operate, to use, to connect, etc. • performance, function, form, etc. • adverbs of manner, etc.	«...its performance/main function is...» «...it is in operation...» «..it is part of...» «..it is suitable for...» «...it can be used for removing heavy objects...» «...in the form of...» «It can be operated automatically, if it is connected to the mains.» «...it has (got) several pushbuttons...», etc
5. Να ζητά και να δίνει πληροφορίες σχετικά με την προέλευση και τα χαρακτηριστικά προσώπων και αντικειμένων.	• be/come from..., have got, make, etc. • with + NP, from • Simple Present • names of countries, nationalities, etc • qualitative adjectives	«Where do you come from?» «She is Austrian.» «He is from Spain» «...the young girl with the plaits...» «He's got blue eyes.» «It is made in Hong Kong.» What make is it?» «It's Japanese make.», etc.
6. Να δίνει πληροφορίες για τον εαυτό του, όπως ιδιότητα, εκπαίδευση, ταλέντα, χόμπυ, περιγραφή προσωπικότητας, τρόπο ζωής, συνήθειες και εμπειρίες αλλά και να ζητά παρόμοιες πληροφορίες για άλλα πρόσωπα.	• to be, have got • Simple Present • Simple Past • Simple Present Perfect/ Present Perfect Continuous + for/since • adverbs of frequency • possessive adjectives • personal pronouns • question words • adverbs of manner • qualitative adjectives, etc	«My first/family name is...» «I live (am resident) in...» «I worked hard, when I was young.» «I have lived here since 1980.» «I have been exercising daily for the last two months.» «How long have you been windsurfing?» «She's good at (talented in) playing chess.» «He's well-mannered but very shy.», etc.

7. Να ζητά και να δίνει πληροφορίες επαγγελματικής φύσης, όπως τυπικά προσόντα, επαγγελματική εμπειρία, περιγραφή εργασιακών σχέσεων και επαγγελματικών καθηκόντων, κ.τ.λ.	• to be, to have got, to deal (with), to locate (in), etc. • possessive adjectives • personal pronouns • Simple Present • Simple Past • Simple Present Perfect • Present Perfect Continuous • question words • relative clauses • adverbs of manner • adverbs of frequency« • qualitative adjectives and noun phrases («experienced/specialised/fluent in...», «have a background in...», «good at...», «responsible for...», «in charge of...», etc. • prepositions of place • adverbs of place • too +adj. / adj. + enough	«I am experienced/specialised in computer programming.» «He is fluent in English.» «They have a background in personnel training.» «He's good at organising seminars.» «They deal with personnel issues.» «She is responsible for our marketing policy.» «Who is in charge of the Sales department?» «He is too (not enough) qualified for this post» «He is the person that reports directly to the Director.» «The factory is located in the industrial zone.» She has been working as an executive secretary for the last five years.» «I was employed by Mr Smith two years ago.», etc.
8. Να κάνει προσδιοριστικές ερωτήσεις και να απαντά ανάλογα.	• who, which • one/ones • whose • what/where/when (exactly)...? • «what kind/sort of...?» • how, etc.	➤ «Who's in charge here?» 'George is.» ➤ «Which (one/ones) do you prefer?» «The blue ones.» ➤ «Whose car is this?' It's Pam's.» ➤ «What are you reading?» «A fashion magazine.» ➤ Where have you put the envelopes?» «In the filing cabinet.» ➤ «When (exactly) did he phone?» «Just a few minutes after you left.» ➤ «How can I switch on your CD player?» «Press the green pushbutton on your left.», etc.
9. Να δίνει πληροφορίες σχετικά με την ποσότητα ατόμων, αντικειμένων, υλικών κ.τ.λ.	• Quantitative Adjectives • too/enough • comparative and Superlative degrees of adjectives/adverbs • dimensions (nouns and adjectives) • how much/many • (a) lot(s) of, plenty of • some, any, no, • a few/little • Countable/Uncountable Nouns • a big/small quantity of.. • a cup/pint of... • a (great) number of..., e.t.c.	«It's too long.» «There isn't enough bread.» «How much milk have we got?» «How many people have been invited?» We've got (a) lot (s) of refreshments.» «There's some ice in the fridge.» «To make this ice cream, you will need half a pint of juice.» «There are only a few left.», etc.
10. Να περιγράφει ομοιότητες και διαφορές προσώπων, αντικειμένων και καταστάσεων.	• same as... • different from... • look like, alike ... difference between... • similar/similarly/similarities... • identical • both...and..., etc.	«It's the same as yours.» «This place is much different from my home town.» «There are some differences (similarities) between the two species.» «As identical twins, they look alike.» «Both Mary and Jill work as secretaries.» «This cloud looks like a bird.» «They both reacted similarly (in a similar way)», etc.
11. Να αξιολογεί τις ιδιότητες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά προσώπων, αντικειμένων, υλικών, χώρων, μηχανισμών, καταστάσεων κ.τ.λ.	• Quantitative/Qualitative Adjectives • adj.+noun NP • with/without+NP • too/enough • Comparative and Superlative degrees	«He's too old for this Job.» «She's as (not so) tall as you.» «She's a pretty dark-haired teenager with grey eyes» «Compared to the old model this one is less practical.» It's rather expensive, I'm afraid.», etc.

	of adjectives/adverbs • as...as/not so...as... ...compared to... • rather+adj., etc.	
12. Να περιγράφει τη δομή ή τη σύνθεση ενός αντικειμένου ή υλικού.	• made of../ composed by... / consist of • contain, content, • qualitative adjectives • mixture of...», / part of... • Simple Present (active/passive) • which/that, etc.	«It is made of wood.» «It is composed by three minor units.» «It consists of the main unit and three basic accessories that (which) are easily removed.» It contains synthetic fibres.» It has a low fat content.», etc.
13. Να περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά της λειτουργίας ενός συστήματος.	• by+gerund, • «it operates», in operation, • «its performance/main function is...», • adverbs of manner, • Simple Present, Simple Present Passive, • «Zero» Conditionals, etc.	«It can be operated manually «It has a better performance if it is kept in vertical position.» «Its main function can change by adding this accessory.», etc.
14. Να περιγράφει τα διάφορα στάδια μιας διαδικασίας, όπως την παραγωγή, επεξεργασία, συσκευασία και εμπορία ενός προϊόντος, τη συναρμολόγηση ή συντήρηση ενός μηχανισμού ή μιας συσκευής ευρείας χρήσης, τη γενική περιγραφή ενός συστήματος (π.χ. ανακύκλωση, σύστημα τηλεπικοινωνιών, κ.τ.λ.)	• Simple Present • Simple Present Passive, Modal Passive, Present Perfect, Present Perfect Passive • Participles as Clause substitutes • before / after, the first / second/ next/last step is..., as a next/further step... • to undergo • both/all/only, apart from, furthermore, in addition to... • to convert/change into..., etc.	«...waste paper is sorted and converted (changed) into pulp...» «Having undergone quality control, the product is packed and kept in storehouses.» «As a first step, each vessel is cleaned, before use.», etc.
15. Να διορθώνει εσφαλμένες ή ανακριβείς πληροφορίες.	• No/Yes+tag • negative statement + corrected positive statement • positive statement with fall-rise on auxiliary verb • I don't think so. + corrected statement + actually	«No, he doesn't. «No, he didn't come yesterday. He passed by this morning.» «Yes, you have.» «He did say so.» «I don't think so. He arrived yesterday, actually.», etc.
16. Να ζητά επαλήθευση πληροφοριών αλλά και να επαληθεύει ή να διαψεύδει πληροφορίες	• interrogative sentences (with low rising intonation), positive or negative • Please, can you tell me whether... • Tag questions • repeating statement with high rise • Yes+positive tag / No + negative tag • Of course • Perhaps / I'm not sure • I don't know • I don't remember	«Did you see him?» Didn't you see him?» «Please, tell me whether you saw him.» «You saw him, didn't you?» «You didn't see him, did you?' «You saw him?» «Yes, I did.» «No, I didn't.» «Of course (I did).», etc.
17. Να αναμεταδίδει πληροφορίες που ακούει ή διαβάζει.	• Reported Speech (simultaneous and delayed report / reported statements, questions, instructions, orders, etc.) • reporting verbs	«He says that he's a musician.» «He asked me not to leave.» «He warned me to be careful.» «He wanted to know whether you had passed by.» «It is believed that he has left abroad.» «He is believed to have left abroad.», etc.
18. Να σχολιάζει δεδομένα χρησιμοποιώντας στατιστικά στοιχεία.	• the majority/minority • six in (out of) ten • represents/stands for • ten percent • a percentage(share) of..., etc.	«The majority of his voters are women.» «Six pupils in ten can use a computer.» «A twenty percent represents domestic sales.», etc.

Β. Έκφραση απόψεων, ιδεών, επιθυμιών και συναισθημάτων

Τρόποι χρήσης της γλώσσας (Language functions)	Γλωσσικές εκφορές (Language exponents)	Παραδείγματα (Examples)
1. Να κάνει υποθέσεις που αφορούν στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον.	• 1st Conditional • 2nd Conditional • 3rd Conditional • unless, in case that	«I'll go for a walk, unless it rains.» «If we wouldn't go to her party tonight, she would get angry.» «If I hadn't told her the truth, she would have been offended.» «I won't go out tonight, in case he phones
2. Να εκφράζει τους όρους ή τις προϋποθέσεις για μια ενέργεια, γεγονός ή κατάσταση.	• Conditionals (1st, 2nd and 3rd type • provided that, on condition that, on the term that, as long as	«You can borrow my walkman, as long as you take good care of it.» «Candidates will be asked for an interview, provided that they have references.», etc.
3. Να κάνει προβλέψεις.	• Simple Future /going to • may, might • 1st Conditional	«It might rain, if it doesn't clear up.»
4. Να συνάγει και να διατυπώνει συμπεράσματα βασιζόμενος σε δεδομένα.	• «my conclusion is...» • as a conclusion • so • to conclude that...	«From his behaviour I concluded that he was lying.»
5. Να κάνει υποθέσεις, να προβλέπει και να συνάγει συμπεράσματα βασιζόμενος σε ενδείξεις.	• Conditionals: (If clause+modal+infinitive) • modals(may/might/could/must/ can't)+ Present infinitive/Past Infinitive • thus, «we concluded that...» • Future Continuous • Future Passive • «It is estimated/expected that...» • Future Perfect • «there is (no) evidence ...» • «it is obvious that...», obviously	➤ [prediction:] If he doesn't answer the phone, he may be coming.» «It is expected that in a few years most schools will be using multi media technologies.» «It is estimated that this project will have been completed by the end of this month.», ➤ [conclusion:] «He isn't answering the phone. He must be coming here.» «It can't be true.» «There's no evidence of malfunction.» «It is obvious that she's very upset.», etc.
6.Να εκφράζει πιθανότητα ή βαθμούς βεβαιότητας.	• possibility/uncertainty • perhaps, maybe • possibly, It is possible, it is likely • 1st Conditional (if+present...modal) • I'm (not/quite)certain/sure» • «I think/ suppose/ understand», «I don't know if...» modals (may/ might/ can/ could) + present/past infinitive, etc.	«I'm not sure about it. It may be true.» «It is possible that he has lost his way.» «It is likely to happen.» «I suppose he's left.» «He might have called earlier.», etc.
	strong possibility • (most) probable/probably, in all probabilities, very likely	«In all probabilities, he's somewhere in Africa.»
	• must + present/past infinitive «	«He must have arrived by now.», etc.
	impossibility • impossible/impossibly • can't + present/past infinitive	It 's impossible to contact him now. He's on board to New York.»
	certainty • «Sure/Certainly!/Of course!/No doubt!» • certain/absolutely certain, definitely • «I'm (quite/ absolutely) certain/sure»	«I'm absolutely certain that you will be employed.»

7. Να εκφράζει συμφωνία ή διαφωνία με έντονο, άμεσο ή έμμεσο, επίσημο ή ανεπίσημο τρόπο.	asking • «Do you agree?» • «What do you think?» etc.	
	agreement • «So, do I/I don't either/Neither do I» • «That's right/correct» • «I believe/think so» • «I agree (with/on)...» • of course/certainly Yes +short answer, etc.	
	strong agreement • «Indeed» • «Exactly!» • «I couldn't agree more.» • «By all means.» • «Absolutely!» «Definitely!», etc.	
	reluctant agreement • «I suppose so.» • «If you say so.», etc.	
	agreement with reservations • «I think....actually (though)...» • «You maybe right, but...»	
	disagreement • «I believe not» • «I agree/do not agree/disagree» • of course/certainly(not) Yes/No+short answer	
	strong disagreement • «I strongly disagree (with/that)...» • «No way.» • «Absolutely.» • «I can't accept the fact that...», «Nonsense!» «Come on!»	
	weak disagreement • «I'm afraid that...» • of course/certainly(not	
8. Να υπενθυμίζει σε κάποιον κάτι και να θυμάται κάτι.	«Remember/ (Don't forget) to...» • «I remember that...» • «it reminds me of...»	«I remember that he gave it back.» «Don't forget to call him back.» 'This reminds me of my childhood.», etc.
9. Να εκφράζει αναγκαιότητα ή μη.	asking • necessary/ necessarily • must/ need + NP + inf	«Must you leave so soon?» «Do you need to know this?» «Is that necessary (necessarily so?»
	expressing necessity • «It is essential to...» • «is required» • «It is necessary» • need, must • «...is needed» • need+gerund	«Working experience is an essential job qualification.» «It is essential to follow the rules.» «These documents are required to get the loan.» «It needs polishing.», etc.
	denying necessity • It is not necessary • I need/don't need/need not • must • it is important • ...is needed • it needs+gerund	«You needn't (don't need to) hurry.», etc.

10. Να εκφράζει ηθική ή τυπική υποχρέωση.	asking • (WH) DO+NP+have to+inf. • (WH) must+NP+have to+inf.	«What do I have to do?» «Must I do this?», etc.
	expressing obligation • NP+have to/must/should (not)+inf • compulsory • obligation, obligatory	«This course is compulsory». «You have to be present.» «We must be on time.», etc.
	denying obligation • NP+(don't)have to+inf • NP+(don't)have to/must (not)+inf	«You don't have to bring your passport.», etc.
	moral obligation • NP+be (not) supposed to +inf. • NP+should (n't)/ ought (not) to+ inf. • It is (not) right/ wrong to +inf. • NP/ gerund is (not) right/ wrong to +inf.	«You are not supposed to do that.» «You should (ought to) pay her a visit.» «Gossiping is wrong», etc.
11. Να περιγράφει ικανότητες δεξιότητες ή αδυναμίες.	• can/can't/cannot, could/couldn't • (un)able to,(in)ability • (in)capable to • qualified, qualifications	«I can ski.» «I can't tell you about it.» «He is unable to speak.» «He is a qualified technician.» «She's a capable secretary.»
12. Να εκφράζει τις αρέσκειες, τις απαρέσκειες και τις επιθυμίες του και να ρωτά για τις επιθυμίες των άλλων.	wishes/wants/desires • want • wish to, wish+past • «I'd like to...» • dream of • desire	«I'd like a cup of hot coffee.» «Would you like a drink?» «We wish to buy a new printer.» «I wish I had a sports car.» «He desires to build a successful career.» «I'm dreaming of a long holiday.», etc.
	likes • like/enjoylove/dislike/+NP/ gerund • good/ nice/ pleasan • favourite, etc.	«Do you like jogging?» «Who's your favourite rock star?» «She likes horror films.» «I hate hypocricy.» «They love foot ball.» «I don't like cycling.»
	dislikes • bad/ unpleasant/ horrible/ awful • «It's disgusting!» • «I can't stand/bear...» • «Ugh!» • I don't like/ enjoy/ love + NP + gerund • dislike/hate/ detest+NP/ gerund, etc	«I can't stand waiting for so long.», etc.
13. Να εκφράζει προτίμηση για κάτι και να ρωτά για τις προτιμήσεις των άλλων.	asking for preference • «Which do you prefer?» • «Would you rather...», etc.	«I'd prefer to do it myself.» «Any preferences?», etc. «I'd rather stay in.»
	expressing preference • «I (would) prefer...» • «I have a (strong) preference for...» • «I'd rather (not)...» • «I'd like...» • «I'm fond of...» • «I adore...,»«I'm all for it!» • «I need...» • «I'm looking for...» • «I feel more like...», etc.	«I'm fond of ice creams.» «I'd rather not go out.» «I feel more like going to bed».
	no preference • «You choose!» • «It's up to you.» • «I don't mind.», , etc.	

14. Να εκφράζει τις προθέσεις του και να ρωτά για τις προθέσεις των άλλων.	• «I am going to...» • «I am planning to...» • «I intend/ mean/have decided to...» • «it is (among) my intention(s) to...» • I'm thinking of...» • Future Continuous	«Are you going to call him? «She's planning to buy a new house.» «I do not intend to invite him.» «I'm thinking of passing by». «It is not among my intentions to quit.» «Will you be taking this course?», etc.
15. Να κατηγορεί και να επιρρίπτει ευθύνες αλλά και να παραδέχεται τις ευθύνες, τα λάθη ή τις παραλείψεις του.	• blame / put the blame on..., • ...responsible for • «I accuse...» • «It's my(your) mistake /fault», etc.	«I blame myself.» «There is no one to blame.» «You are to blame for this mess.» «They are responsible for the accident.», etc.
16. Να κάνει κριτική και αυτοκριτική.	• wish had done • should/shouldn't have done • 3rd Conditional	«I wish I hadn't left.» «He would have got the job, if he had provided some references.» «You shouldn't have said that!»
17. Να επαινεί.	•«Good!» • «Excellent!» • «Perfect!» • «Well done!» • «Congratulations on...»	«Congratulations on your promotion!»
18. Να επιδοκιμάζει και να αποδοκιμάζει.	• (dis)approve of... • «I express my (dis)approval...» • «Excellent!» • «Good!» • «Not bad!»/»Too bad!» • «Well done!»	«I express my disapproval of your policy.» We approve of your innovative ideas.», etc.
19. Να εκφράζει παράπονα ή διαμαρτυρίες..	•«I (strongly) protest against...» • «you should have...but...» • «I complain...» •«I have some complaints to make...»	«I have a complaint to make about the dress bought yesterday.» «You should have come at six sharp, but you didn't show up!» «We strongly protest against your environmental policy.», etc.
20. Να απολογείται και να εκφράζει τη λύπη του για κάτι προφορικά ή γραπτά, επίσημα ή ανεπίσημα καθώς και να δέχεται απολογίες τρίτων.	• «Sorry!», «I'm (so/awfully/terribly) sorry!» • «Please, forgive me!» • «Will you excuse me?» • «How silly/stupid of me!» • «I (do) apologise for...» • «Please, accept my apologies» • regret that.../gerund • «I shouldn't have...» • 3rd Conditional, etc.	«I apologise for not replying in due time.» «Please, accept our apologies for the delayed dispatch of good.» «I'm sorry!. I shouldn't have behaved like that!» «He regretted having sold his house.», etc.
21.Να εκφράζει αμφιβολία και δυσπιστία.	• «I have my doubts.» • «Not really!» • «She's not the person to who you can entrust...» • «I doubt this (if...)» • «I do not trust him.», etc.	
22. Να ζητά να πληροφορηθεί τα συναισθήματα των άλλων.	«How do you feel (about)/ (are you feeling?»	
23. Να εκφράζει συναισθήματα με διάφορους τρόπους (με ένταση ή μη, άμεσα ή έμμεσα, κ.τ.λ.), όπως:		
α) ικανοποίηση ή μη	• (dis)satisfied(with) • «that's good/ wonderful/ bad (news)!», etc.	«I'm satisfied with your progrees.» «We're dissatisfied with him.», etc.
β) ευχαρίστηση	• be pleased/ delighted» • «that's good/ wonderful/ bad (news)!» • «How wonderful!», etc.	
γ) δυσαρέσκεια ή ενόχληση	•«I (don't) like this!»	

	• «Oh dear!» • «This is (not) what I had in mind!» • «I'm fed up with...» • «Now, stop that! Will you?» • to drive someone mad, etc.	«This noise is driving me mad.»
δ) χαρά	be/feel happy/ glad	«I'm so happy!» I'm so glad to hear that!», etc.
ε) λύπη	• be/feel unhappy/ sad/ sorry/ depressed/ upset, etc. • «That's (what) a pity!»	«What a pity he won't come again!», «I feel miserable!», etc.
στ) έκπληξη	• surprised (at/with) • startled • «What a (nice) surprise!» • «Really?» • «Oh dear!» • «Fancy that!», etc.	«He had such a startled expression!» «I'm surprised with you!» «What a nice surprise to see you again!», etc.
ζ) φόβο	• feel/be afraid(of)/ frightened/ terrified/ horrified/ panicked • scary/ frightening/ terrifying/ horrifying, etc.	«I'm scared to death.» «You scare me!», «I'm afraid of insects.», etc.
η) ανησυχία	• to be/ feel worried (about) • worrying • «What's (the matter) up?», etc.	«This is a worrying situation.» «I'm worried about Julie's health.» «What's the matter?» «What is worrying you?», etc.
θ) ελπίδα	• «I hope • let's hope that... • I hope, not.», etc.	«Let's hope he won't forget to pay the bill.», etc.»
ι) απογοήτευση	• be disappointed(with) • to my disappointment	«I'm very disappointed with Mary.»
ια) ενδιαφέρον	• interest • be interested (in) • «How interesting!» • «Fascinating!» • «Really!», etc.	«He's very much interested in new technologies.»
ιβ) ενθουσιασμό	be enthusiastic (about)	«I am enthusiastic about her managerial skills.», etc.
ιγ) ανία ή αδιαφορία	• be bored/ boring)!» • «I'm fed up with...» • «So what?» • «Well?» • «Just as I expected!» • «I don't care!»	«I'm fed up with all these.» «I'm so bored!» «What a boring lecture!», etc.
ιδ) ευγνωμοσύνη	• be grateful to + NP / for + gerund • «Thank you very much» • «many thanks to...» • «it is very kind(nice) of you», etc.	«Thank you very much.» «I'm so grateful for your help.» «It was very kind of you to support me.», etc.
ιε) θυμό	• to be (get) angry with • anger • angrily • be furious	«The new legislation has angered people.» «I was furious and asked them to go out.» «I get angry with her when she stares at me like that.», etc.
ιστ) συμπάθεια, οίκτο ή συγκατάβαση	• That's (what) a pity!» • «What a shame» • «I sympathize with you.» • «Poor boy!», etc.	«Poor little thing! It's frightened!» «I sympathize with you, my dear. I know what you've been through!.»
ιζ) ανακούφιση	• «Whew!» • «Thank goodness!» • «What (that's) a relief!» • «Well, that's (that was) that!»	

Γ. Έκφραση επιθυμιών, αποφάσεων ή αιτημάτων για ανάληψη δράσης

Τρόποι χρήσης της γλώσσας (Language functions)	Γλωσσικές εκφορές (Language exponents)	Παραδείγματα (Examples)
1. Να προσφέρεται ή να αρνείται να κάνει κάτι και να αποδέχεται ή να απορρίπτει την προσφορά τρίτων	offering to do • «May I help you?/ How can I help you?» • «Would you like me to...?» • «Shall I...?» • «I am willing...» • «Let me...» denying to do • «I'm afraid, I can't.» • «Unfortunately, I can't.» • «I don't think I really ought to...» • «I don't want to put you to any trouble.» accepting offer • «That would be very nice of you.» • «(Yes) please.» • «I'd appreciate it.» • «Would (could) you?» declining offer • «I'm afraid, I can't.» • «No, thank you.» • «Thanks, I can manage.» • «Don't bother.» • «It's very kind of you, but...» • «I'd rather/I'd better do it myself.», etc.	«Shall I open the window for you? «Let me carry it for you.» «I don't really think I ought to let you do this for me.» «It's very kind of you, but I'd better fetch it myself.»
• 2. Να ζητά από κάποιον κάτι ή να υποβάλλει ένα επίσημο αίτημα.	• please+imperative • «Could/would you, please...» • «I'd like to...» • «I'd like you to...» • «Can I ask you to do me a favour?» • would you mind+ gerund • «I would appreciate...», etc. formal • «Would you be so kind as to...» • «I would be grateful, if you could...» • «you are kindly requested...», etc.	«Would you mind buying me a ticket?» «We would be grateful, if you could send us some leaflets.» «You are kindly requested to answer in due time.», etc.
3. Να περιγράφει παροχή υπηρεσιών από τρίτους.	Causative Form	«I had my car repaired last week.»
4. Να συμβουλεύει, να υποδεικνύει και να προτείνει κάτι αλλά και να ζητά συμβουλές ή υποδείξεις	asking for advice • «Have you got any ideas/suggestions?» • «Would you advise me to...? • «What (do you think) I should do?» • «Could you advise me...?» giving advice • imperatives • «you can/could...» • «my advice is...» • «If you take my advice, you will...» • «I think you should...» • «Why don't you...? • «you must...» • «you ought to...» • «If I were you, I'd...» • you had better...»	«If I were you, I'd call him.» «It is advisable to drink a glass of water before you take the medicine.» «You'd better see a doctor.» «'What about going for a walk?»

	• «it is advisable to...»	
	suggesting • Let's...» • «Shall we...?» • what/how about+gerund • «We could/ might...» • «I suggest that...» • «it is suggested/ recommended...»,	«I suggest that you read this book.» «How about trying this one?», etc.
5. Να αποδέχεται ή να απορρίπτει μία πρόταση.	• «With pleasure.» • «That would be nice.» • «I'm afraid, I can't (won't).» • «I can't see myself doing...»	«I can't see myself climbing that rock.»
6. Να κάνει εναλλακτικές προτάσεις.	• instead of • either...or... • alternatively	«You could either connect it to the mains or use batteries.» «You could have it repaired by a professional instead of fixing it by yourself.», etc.
7. Να προειδοποιεί για κάποιο κίνδυνο.	• «It's too risky» • «Make sure that...or else/otherwise...» • «To avoid.....you should...» • imperatives • «zero» conditional, 1st Conditional • «Don't/you shouldn't...or else/otherwise...»	Watch your step! «Mind your head!» «Be careful!» «Watch out!» «Make sure that the door is locked.» «You should handle it with care otherwise
8. Να εκφράζει απαίτηση.	• I demand to...» • «there is a demand for...» • «It is required...» • «I insist on...»	«I insist on having the report typed «today.
9. Να υπόσχεται και να ζητά υποσχέσεις.	• «I promise to...» • «Promise!» • «I will.» • «You can count on me.» • «Leave it to me.» • «I give you my word.»	
10. Να εγγυάται κάτι και να διαβεβαιώνει κάποιον για κάτι.	• «I guarantee that...» • «I can assure you that...»	
11. Να δίνει και να δέχεται οδηγίες και εντολές.	• Imperatives • Simple Present, Simple Present passive • you can... by+gerund • Check to see if...» • «zero» Conditional • must/should • Modal Passive, etc	«Hurry up.» «Don't touch this.» «Check to see if the aerial is connected to the mains.» «If he doesn't answer, call him later.» «This report must be faxed as soon as possible.» 'You should fit the nozzle by screwing it.», etc.
12. Να ζητά την άδεια για να κάνει κάτι, να δίνει άδεια για να γίνει κάτι.	asking for permission • «Can/ could/ may/ might I...?» • «Do you think I can/ could/ might...?» • «Is it all right if...?» • «Do you mind if...?»	«May I sit here?» «Do you mind if I borrow your pen?», etc.
	granting permission • «Please, do!» • «Yes, of course.» • «Certainly.» • «By all means.» • «That's (quite) all right (by me).» • «If you like (must).» • «I suppose so.», etc. • [refusing permission:] No (+negative tag), not + adverbial, «Sorry.», «I'm afraid not.»	«Sorry. Not here.» «No, you can't.»

13. Να απαγορεύει κάτι.	• you mustn't (can't+ inf, • «You are not allowed to...» • «Don't + inf. strong • Don't you dare + inf. formal • « I forbid you to...» • «It is prohibited»	«Don't step on the grass.» «You are not allowed to take photos.» «Don't you dare to go out!», etc.
14. Να ενθαρρύνει κάποιον.	• «Come on!» • «Now then +imperative» • «Keep it up!» • «Keep on + gerund	«Keep on trying!»

Δ. Κοινωνική συμπεριφορά

Τρόποι χρήσης της γλώσσας (Language functions) ↓	Γλωσσικές εκφορές (Language exponents) ↓	Παραδείγματα (Examples) ↓
1. Να κάνει συστάσεις, να αυτοπαρουσιάζεται και να παρουσιάζει κάποιον άλλο σε τρίτους	• «I'm...» • «This is...» • «Nice/pleased to meet you.» • «Meet my...» • «I'd like you to meet...» • «How do you do» • «Hi!», «Hello!» formally • «Let me introduce you to...» «May I introduce...»	«Hi! I'm John Byrnes.» «John! This is my sister Nelly.» «May I introduce myself?», etc.
2. Να απευθύνεται σε κάποιον, π.χ. οικείο, γνωστό ή άγνωστο πρόσωπο.	friend or relative Hello + first name acqaintance family name stranger (formally) formal title, «Sir/madam!» close relationships My dear/darling/love stranger (informally) no address form	«John!», «Hello, Mary!» «Hello Mrs Jones! «Sir/madam!» «Yes, sir/madam?» «Good morning, Mr (Professor / Doctor) Smith...», «Dear/love/darling/sweetheart/ honey» «Excuse me...», «Hello,, «Sir/madam!» «Ladies and gentlemen...», etc.
3. Να χαιρετά και να απαντά σε χαιρετισμούς.	greeting strangers & acquaintances • «Good morning/evening.» • «Hello!», «How are you?, greeting friends • «Hi!», «Hello!», • «How are you?» • «How are you keeping/doing/ getting on?» answering to greetings • «Hi!» • «I'm fine, thanks», «Fine, thanks» • «Well, so and so» • «Much better, thank you.» • «It's been nice meeting you • «See you/be seeing you (+temporal adverbial)», etc.	
4. Να αποχαιρετά.	• «(Good) buy» • «So long» • «See you (later)» • «Look after yourself» • «(Do) keep in touch» • «Keep well»	

	• «All the best» • «Farewell» • «Have a safe/nice trip», etc.	
5. Να υποδέχεται.	• «Welcome» • «(Do) come in, (please)»	
6. Να εκφράζει ευχαριστίες, γραπτά ή προφορικά, επίσημα ή ανεπίσημα και να απαντά σε ευχαριστίες.	informally • «Thank you (very/so much», «Thanks (a lot)» • «you are welcome» • «Not at all!», etc. • «(E'd like to express) my (very) special thanks to...» • «We are grateful...», etc.	
7. Να απευθύνει ευχές.	• «Happy birthday/New Year/ Valentine/anniversary» • «Merry Christmas» • «I hope you enjoy...» • «Best wishes»	
8. Να απευθύνει, να αποδέχεται ή να αρνείται, γραπτά ή προφορικά, μια επίσημη ή ανεπίσημη πρόσκληση.		
α) Να προσκαλεί:	inviting informally • «Will you be coming...?» • «Will you come to...?» • «I'd like to invite you to...» • How about + gerund • «Would you come/join me to...?», inviting formally • «May I invite you...?» • «We have the pleasure in inviting you...»	«How about joining me to the party?» «We have the pleasure in inviting you in our 6th anniversary...» «Will you be coming to my birthday party?»
β) Να αποδέχεται πρόσκληση:	«I'd love to.» • «I'd be delighted to...» • «With (great) pleasure.», etc.	I'd be delighted to join you»
γ) Να αρνείται πρόσκληση	• «I'm afraid, I can't...» • «I'm afraid, I'll be unable to...because of/due to...», etc.	I'm afraid, I cant come because I have to study.», etc.
9. Να κάνει και να δέχεται φιλοφρονήσεις.	• «What a nice/wonderful dress!» • «You look (so) good/ fine/ nice/ pretty/wonderful!» • «Very kind of you!», etc.	«You look great!»
10. Να απευθύνεται στους καλεσμένους και να κάνει μια πρόποση κατά τη διάρκεια ενός γεύματος.	• «Please, help yourself» • «Cheers» • «Your (very) good health» • «Here's to ... «	«Here's to you!»
11. Να συγχαίρει.	• «(Many) congratulations» • «Brilliant!» • «Well-past participle»	«Well done!»

Ε. Στρατηγικές επικοινωνίας και παραγωγής συνεκτικού και συνεχούς λόγου

1. Να ανοίγει μια συζήτηση ή να εισάγει ένα θέμα.		
α) επίσημα:	• «Ladies and gentlemen...» • «Let me begin by...» • «I'd like to tell youabout...», etc	
β) ανεπίσημα:	• «May I say something?» • «Listen...» • «You know something?» • «Right,...» • «Well, now...» • «I'd like to say something about...»	

2. Να δείχνει στον συνομιλητή ότι τον παρακολουθεί.	• «I see» • «Uh-huh.» • «Really?» • «Indeed.» • «Yes /No» (with low rise) • «Is that so?» • «How interesting» • Tags, etc.
3. Να δείχνει στον συνομιλητή ότι επιθυμεί να συνεχίσει τη συζήτηση.	• «As I was saying...» • «I have just one thing left to say...», etc.
4. Να δίνει το λόγο στον συνομιλητή ή να τον ενθαρρύνει να συνεχίσει.	• «After you.» • «Do go on.», etc.
5. Να διακόπτει τον συνομιλητή και να παίρνει το λόγο	• «Excuse, me» • «Sorry for interrupting...» • «May I say something (speak)?», «I'd like to say something» • «No, I'm sorry, but...» • «May I come in, please?» • «One moment, please», etc
6. Να ζητά από τον συνομιλητή να σιωπήσει	• «Sh!», «Quiet, please!» colloquial • «Shut up!»
7. Να παραθέτει με σειρά προτεραιότητας, πληροφορίες, ιδέες, απόψεις, επιχειρήματα κ.τ.λ.	• «First...second...» • «In the first place...in the second place...» • «for one thing...for another...», etc.
8. Να εκφράζει τις απόψεις του και να ζητά να πληροφορηθεί τις απόψεις των άλλων.	• «I think/feel/believe that...» • «What do you think/believe about...?» • «What's your opinion...?» • «In my opinion...» • «It seems to me that...» • «...as far as I can see...» • «...as I see it...», etc.
9. Να αλλάξει το θέμα της συζήτησης.	• «Now, let's...» • «I'd like to say something else.» • «(Now,) to change the subject...» • «To pass on to something else...» • «Now, for something different...» • «I have another point to make...», etc.
10. Να ανακεφαλαιώνει.	• «To sum up...» • «...in brief...» • «...to cut a long story short...», etc.
11. Να δείχνει στον συνομιλητή ότι τελειώνει τη συζήτηση.	• «Finally...» • «To finish, I'd like to say...» • «In conclusion...», etc.
12. Να κλείνει τη συζήτηση.	
α) διάλογο ή συζήτηση	• «It's been nice talking to you.»
β) ομιλία	• «Thank you for your attention.»
13. Να δίνει έμφαση και να τονίζει κάτι προφορικά ή γραπτά.	
α) προφορικά	[use of strong stress:] «This is wonderful!»
β) προφορικά και γραπτά	• especially...» • «Please, note...» • «it is important/essential to...» • «No need to say that...»

- «I must stress the fact that...»
- [use of emphatic «do»:] «I do insist...»
- [word order:] «Not only have I...»,

14. Να ζητά και να δίνει εξηγήσεις και διευκρινίσεις.

- «Can you explain this?»
- «Can you give an example?» «I'll give you an example», «For example/instance...»
- «What do you mean by...?»
- «Let me explain...»
- «What I mean is...»
- «Could you be more specific?
- «I'll make it clear.»
- «Is it clear, now?»
- «In other words...»
- «I'll put it this way...», etc.

15. Να διεξάγει τηλεφωνικές συνδιαλέξεις προσωπικής ή επαγγελματικής φύσης.

α) Να προφέρει αριθμούς τηλεφώνων.

My telephone number is five-six-oh-four-double « seven-one.»

β) Να ζητά να μιλήσει σε κάποιον στο τηλέφωνο.

asking for a person
- «This is...»
- «Can I speak to...?», «I'd like to speak to...»,

asking for a person on an extension
- «Could you put me through to Mr Brown, please?»
- «Can I have six-five-two (Mr Smith's extension number), please?»

γ) Να απαντά στο τηλέφωνο

- «Hallo?»
- «Who's calling, please?», «Who's that calling, please?»
- «Hello, this is Ms Smith speaking...»

δ) Να ζητά από κάποιον να περιμένει.

- «Hold on, please.»
- «Hold on a second, please. I'll put you through.»
- «You're through.»
- «Just a minute, please.»

ε) Να δίνει και να αφήνει μηνύματα

- «Can I leave a message?
- «I'm afraid, Mr Taylor is busy (out) at the moment. Would you like me to take a message?», etc.

στ) Να τελειώνει μια τηλεφωνική συνδιάλεξη.

«Thank (s) you for calling.»

16. Να αρχίζει και να τελειώνει μια φιλική ή επίσημη επιστολή.

α) Να προσφωνεί

- strangers whose name is not known, companies, etc.
- «Dear Sir /Madam,...»
- «Dear sir(s)...»

acquaintances and named strangers
«Dear Mr Brown,...»
closer acquaintances and friends
- «Dear Lucy,...»
- «My dear John,...»

close relationships
- «My dearest Ann,...»
- «Darling,...», etc.

β) Να τελειώνει μια επιστολή

- «I hope to hear from you (soon)»
- «I look forward to hearing from you»

γ) Να κλείνει μια επιστολή

strangers whose name is not known, companies, etc «
«Yours faithfully»
acquaintances and named strangers

	«Yours sincerely» closer acquaintances and friends • «(«With) all best wishes» • «Yours (ever)» • «(With) love» • «(Best) regards» close relationships «With (all my / very / best) love»
17. Να προσελκύει την προσοχή κάποιου.	• «Excuse me, ...» • «Er...» • «I say...», etc.
18. Να ζητά από τον συνομιλητή να επαναλάβει κάτι ή να επαναλάβει ο ίδιος κάτι.	• «I beg your pardon?» • «Can you repeat/say that again, please?» • «Sorry, what did you say?» • «I said that...» • «What I said was...»,.etc.
19. Να διορθώνει τον συνομιλητή ή τον εαυτό του.	• «This is not exactly what I meant.» • «Let me start again.» • «Not exactly» • «No, I mean...» • «Wrong.» • «This is not correct.», etc..
20. Να ζητά από τον συνομιλητή να μιλά με βραδύτερο ρυθμό.	• «Could you speak more slowly? • «Not so fast, please.»
21. Να ελέγχει και να επιβεβαιώνει την ορθότητα των πληροφοριών.	• Tag question • «that's right/correct.», etc
22. Να εξηγεί κάτι παραφράζοντας.	• «a/some kind of...» • «something like...», etc.
23. Να χρησιμοποιεί εκφράσεις δισταγμού, όταν προσπαθεί να θυμηθεί τη σημασία μιας λέξης	• «...what's-it's-name...», what-do-you-call-it...» • «now let me think...» • «What's the word for it... • «how shall I put it...», etc.

3. Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ / ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

3.1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι ο εντοπισμός τρόπων με τους οποίους μπορεί να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ σχεδιασμού διδασκαλίας-μάθησης. Το γεγονός ότι κάποια ύλη περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών δεν σημαίνει απαραίτητα ότι αυτή θα διδαχθεί και μάλιστα με τον ίδιο τρόπο από όλους τους καθηγητές. Επιπλέον, το γεγονός ότι κάποια ύλη διδάσκεται με κάποιο συγκεκριμένο τρόπο από τους καθηγητές δεν σημαίνει απαραίτητα ότι τη μαθαίνουν όλοι οι μαθητές. Προκειμένου να αμβλυνθεί αυτή η αντίθεση, δεν προτείνεται κάποια «κλειστή» μέθοδος διδασκαλίας, η εφαρμογή της οποίας θα πρέπει να είναι δεσμευτική για τον εκπαιδευτικό. Αναφέρονται απλώς κάποια χαρακτηριστικά που μπορεί να έχει μια μεθοδολογική προσέγγιση ώστε να ανταποκρίνεται, όσο αυτό είναι δυνατόν στη λογική και στους στόχους του Προγράμματος Σπουδών.

3.1.1. Εμπειρική και συνειδητή μάθηση

Το γεγονός ότι το Πρόγραμμα Σπουδών αντιμετωπίζει τη γνώση αφενός ως μαθησιακή εμπειρία και αφετέρου ως κοινωνική πράξη, καθώς και το γεγονός ότι δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας δεν σημαίνει ότι αποκλείει τη συνειδητή μάθηση βάσει κανόνων και την εστίαση σε γραμματικά, μορφοσυντακτικά φαινόμενα. Κατά γενική παραδοχή, μία μέθοδος διδασκαλίας που συνδυάζει την ελεύθερη εμπειρική μάθηση με την αναλυτική μελέτη και τη συνειδητή εξάσκηση στη χρήση συγκεκριμένων γλωσσικών εκφορών έχει συνήθως καλύτερα αποτελέσματα τόσο ως προς την άνεση όσο και ως προς την ακρίβεια με την οποία εκφράζεται ο μαθητής στην ξένη γλώσσα. Μέσα στην ξενόγλωσση τάξη, ο μαθητής θα πρέπει να έχει την ευκαιρία να εφαρμόζει αλλά και να ανακαλύπτει μόνος του τους κανόνες για τη σωστή χρήση της γλώσσας καθώς και να μαθαίνει κατ' αναλογία προς την ήδη υπάρχουσα γνώση τόσο της ξένης όσο και της μητρικής γλώσσας. Συχνά ο μαθητής του Λυκείου, πολύ περισσότερο απ' αυτόν του Δημοτικού αλλά και του Γυμνασίου, εκφράζει την ανάγκη να μάθει τη «γραμματική» της ξένης γλώσσας, επειδή αφενός τα κενά που έχει του δημιουργούν ανασφάλεια στην έκφραση και την επικοινωνία και αφετέρου αρχίζει να έχει ανάγκη συστηματοποίησης των γνώσεών του. Η διδασκαλία της γραμματικής συμπληρώνει και σταθεροποιεί τους επικοινωνιακούς στόχους του Προγράμματος Σπουδών, προσφέροντας την αναλυτική γνώση που είναι συχνά απαραίτητη για να μπορέσει να ανταποκριθεί ο μαθητής σε νέες, απρόβλεπτες συνθήκες και όχι μόνο σε συνθήκες όμοιες με αυτές στις οποίες έχει ασκηθεί. Σημασία έχει να δίνεται στο μαθητή η δυνατότητα να εξετάζει μια γλωσσική εκφορά παράλληλα ως προς τη μορφή, τη σημασία και την επικοινωνιακή της αξία και να μην παρουσιάζονται ξεκομμένοι γραμματικοί κανόνες. Επίσης έχει σημασία να προσφέρεται στο μαθητή η ευκαιρία να χρησιμοποιήσει αυτά που μαθαίνει, όσο περισσότερο γίνεται στα πλαίσια των περιορισμένων χρονικών δυνατοτήτων που παρέχει το σχολείο, όχι μόνο σε γραμματικές ασκήσεις αλλά και σε ρεαλιστικές περιστάσεις επικοινωνίας.

Ακόμη, είναι σημαντικό ο μαθητής να μάθει να συμμετέχει στο μάθημα συνειδητά, με πρωτοβουλία και υπευθυνότητα, οργανώνοντας, ελέγχοντας και αξιολογώντας τη μαθησιακή εμπειρία. Αντίστοιχα, προκύπτει η ανάγκη ανάληψης συμπληρωματικών ρόλων από τη μεριά του εκπαιδευτικού, όπως αυτός του βοηθού (facilitator/helper) και σύμβουλου (counsellor) του μαθητή κατά τη διαδικασία της μάθησης, αυτός του διαπραγματευτή (negotiator) κατά τη διαδικασία επιλογής περιεχομένου και δραστηριοτήτων ή αυτός του εκπαιδευτή (trainer) των μαθητών στη διαδικασία παρατήρησης (observation) και αυτοπαρατήρησης (reflection). Η ανάπτυξη ουσιαστικού διαλόγου μέσα στην τάξη τόσο πάνω σε θέματα που ενδιαφέρουν τους μαθητές όσο και σε ζητήματα που αφορούν στην οργάνωση των εργασιών τους, στην άντληση πληροφόρησης, στη συνειδητοποίηση της διαδικασίας που ακολούθησαν για την επίτευξη των στόχων τους ή στην αξιολόγηση της προόδου που σημείωσαν είναι ένας τρόπος για την προώθηση της αυτονομίας στη μάθηση.

3.1.2. Προσαρμογή του Π.Σ. στις συνθήκες του σχολείου

Κατά την εφαρμογή του Προγράμματος Σπουδών ο καθηγητής μπορεί να ιεραρχήσει τους στόχους του λαμβάνοντας υπόψη τι είναι εφικτό στις συνθήκες του σχολείου του με βάση τις εξής παραμέτρους:

α) Το επίπεδο γλωσσομάθειας κατά την έναρξη των μαθημάτων.

β) Τις δυνατότητες παροχής πρόσθετης διδακτικής στήριξης.

γ) Τα κίνητρα των μαθητών για μάθηση και τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους.

δ) Την προηγούμενη μαθησιακή τους εμπειρία.

ε) Τα γνωστικά τους χαρακτηριστικά.

στ) Τις στρατηγικές μάθησης που προτιμούν.

Τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τον καθηγητή και για την επιλογή διδακτικού υλικού και βιβλίων, όταν αυτά δεν έχουν ήδη οριστεί.

Ο καθηγητής θα πρέπει να στηριχθεί στις υπάρχουσες δυνατότητες επιμόρφωσης, ώστε να μπορέσει:

α) Να καταστήσει σαφείς τους στόχους του Π.Σ. στους μαθητές.

β) Να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται οι μαθητές το περιεχόμενο του μαθήματος και τη μεθοδολογία που τους βοηθά να μάθουν καλύτερα.

γ) Να διαπραγματευτεί τη μέθοδο διδασκαλίας που θα εφαρμόσει, αντιμετωπίζοντας το ΠΣ ως γενικό οδηγό που μπορεί να στηρίξει τη δουλειά του.

3.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.2.1. Σκοπός της μαθησιακής δραστηριότητας

Οι μαθησιακές δραστηριότητες στοχεύουν να δώσουν στο μαθητή τη δυνατότητα:

- Να ελέγχει, να εμπεδώνει και να διευρύνει τις γνώσεις του τόσο στη γλώσσα όσο και σε ευρύτερους γνωστικούς τομείς.
- Να αναπτύξει δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου καθώς και στρατηγικές επικοινωνίας.
- Να οξύνει την κριτική του ικανότητα και να αποκτήσει κίνητρα για προβληματισμό και βαθύτερη γνώση, όχι μόνο σχετικά με τη γλώσσα, αλλά και σχετικά με τις ιδέες και απόψεις των άλλων καθώς και με τις διαδικασίες μάθησης.
- Να οργανώνει τη σκέψη του και τις μεθόδους εργασίας του, ώστε να μπορεί να αναπτύξει τις προσωπικές του στρατηγικές επικοινωνίας και μάθησης και να μπορεί να θέτει και να εκπληρώνει προσωπικούς στόχους.

• Να αποκτήσει κοινωνικότητα για να μπορεί να κινείται σε πνεύμα συνεργασίας με άλλα άτομα με σκοπό την ομαδική εργασία.

3.2.2. Η δομή και τα χαρακτηριστικά της μαθησιακής δραστηριότητας

Για να εκπληρωθούν οι στόχοι μιας μαθησιακής δραστηριότητας, θα πρέπει κατά τον σχεδιασμό της να λαμβάνονται υπόψη:

-ο σκοπός της (π.χ. παρουσίαση ή εξάσκηση ή εμπέδωση γνώσεων, ανάπτυξη δεξιοτήτων, κατανόηση λόγου κ.τ.λ.),

-το περιεχόμενό της (π.χ. γραμματικός κανόνας, λεξιλόγιο, χρήσεις της γλώσσας, κ.τ.λ.),

-ο τρόπος παρουσίασής της (π.χ. κείμενο, εικόνα, ερωτηματολόγιο, πίνακας κτλ.),

-η μέθοδος εργασίας που θα χρησιμοποιηθεί (π.χ. σύγκριση στοιχείων, σχηματοποίηση λόγου, κατηγοριοποιήσεις κ.τ.λ.) και τέλος

-οι συνθήκες κάτω από τις οποίες θα πραγματοποιηθεί (ατομικά ή ομαδικά, στην τάξη ή στο σπίτι κ.τ.λ.).

Βασικό χαρακτηριστικό της μαθησιακής δραστηριότητας είναι να παρέχει κίνητρα στο μαθητή για διαρκή συμμετοχή σε όλα τα στάδια της διδακτικής/μαθησιακής διαδικασίας καθώς και πολλαπλές ευκαιρίες για να εκφραστεί και να επικοινωνήσει χρησιμοποιώντας την αγγλική γλώσσα. Για το σκοπό αυτό, οι μαθησιακές δραστηριότητες επιδιώκεται

α) να καλύπτουν ποικιλοτρόπως τα ενδιαφέροντα και τις ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες του μαθητή, δίνοντάς του τη δυνατότητα να ανταποκριθεί, όσο αυτό είναι δυνατό, ανάλογα με τους προσωπικούς του ρυθμούς και τρόπους μάθησης,

β) να εκθέτουν το μαθητή σε ρεαλιστικές συνθήκες επικοινωνίας μέσω της συνδιαλλαγής και συνεργασίας με άλλα άτομα με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων, την επίλυση προβλημάτων, τη λήψη κοινών αποφάσεων και την κοινή δράση.

Συνεπώς, οι μαθησιακές δραστηριότητες θα πρέπει:

• Να ανταποκρίνονται στο γνωστικό επίπεδο του μαθητή.

• Να δίνουν τη δυνατότητα στο μαθητή να χρησιμοποιεί τις προσωπικές του στρατηγικές μάθησης.

• Να παρέχουν τη δυνατότητα για ατομική εργασία στο σχολείο ή στο σπίτι (homework).

• Να παρέχουν στο μαθητή τη δυνατότητα αυτοαξιολόγησης.

• Να ποικίλλουν ως προς το είδος, ως προς το ρόλο που καλείται να αναλάβει ο μαθητής, ως προς το σκοπό.

• Να δίνουν τη δυνατότητα για σύνθετη ατομική ή ομαδική εργασία για κάποιο σκοπό π.χ. προετοιμασία για διδασκαλία, διεύρυνση γνώσεων, σύνδεση γνώσεων με την πραγματική ζωή (project work).

3.2.3. Είδη μαθησιακής δραστηριότητας

Σε σχέση με το στάδιο της διαδικασίας για την επίτευξη ενός μαθησιακού ή επικοινωνιακού στόχου (άσκηση σε επιμέρους δεξιότητες, ανάλυση/συνειδητοποίηση, άσκηση σε συνολικές δεξιότητες), οι μαθησιακές δραστηριότητες διακρίνονται σε τρις βασικές κατηγορίες:

α) Δραστηριότητες που επικεντρώνονται σε επί μέρους στοιχεία της επικοινωνίας, π.χ. γλωσσικά στοιχεία (λεξιλόγιο ή γραμματικοσυντακτικό φαινόμενο ή τρόποι χρήσεις της γλώσσας κ.τ.λ.), δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου, στρατηγικές επικοινωνίας.

β) Δραστηριότητες σχηματοποίησης λόγου και κατηγοριοποίησης πληροφοριών, π.χ. μεταφορά πληροφοριών από κείμενο σε πίνακα, αντιστοιχίσεις, κ.τ.λ.

γ) Επικοινωνιακές δραστηριότητες, όπου οι μαθητές καλούνται να αναλάβουν έναν επικοινωνιακό ρόλο και να διαπραγματευτούν όπως θα λειτουργούσαν σε πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας.

Ανεξάρτητα από τη βασική κατηγορία στην οποία ανήκουν, οι μαθησιακές δραστηριότητες θα πρέπει να παρουσιάζουν ποικιλία:

• Ως προς τον τρόπο συμμετοχής των μαθητών, π.χ. ατομική εργασία, εργασία ανά ζεύγη, ομαδική εργασία.

• Ως προς τον τρόπο και τα μέσα παρουσίασης του υλικού, π.χ. κείμενο, σχεδιάγραμμα, εικόνες με ή χωρίς κείμενο, ερωτηματολόγιο, κουίζ, κάρτα ρόλων (role card), ηχογραφημένο κείμενο κ.τ.λ.,

• Ως προς τις διαδικασίες που απαιτούνται για να πραγματοποιηθεί η δραστηριότητα, π.χ. ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωση κενού, σύνδεση κειμένου, επίλυση προβλήματος, κ.τ.λ.

• Ως προς τον τρόπο συνδιαλλαγής κατά τη διάρκεια μιας επικοινωνιακής δραστηριότητας, π.χ. ερωτήσεις/απαντήσεις, διάλογοι, ανάληψη ρόλων (role play), συνεντεύξεις, ομαδική συζήτηση.

• Ως προς τον τρόπο διεργασίας και τους σκοπούς ανταλλαγής πληροφοριών, π.χ. απλή ανταλλαγή πληροφοριών για τη σύνθεση μιας γενικότερης πληροφορίας, συναγωγή συμπερασμάτων με βάση δεδομένες πληροφορίες, έκφραση προσωπικών συναισθημάτων, απόψεων, πρακτική συνδιαλλαγή, λήψη κοινών αποφάσεων κ.τ.λ.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΉΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

4.1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών συνίσταται στη συστηματική συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητάς του και για τη βελτίωσή του. Μπορεί να ξεκινήσει από τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του προγράμματος και να γίνεται περιοδικά και σε επιμέρους ζητήματα, αλλά μπορεί και να πάρει μια πιο γενικευμένη μορφή όταν, για παράδειγμα, συμπληρωθεί η πρώτη τριετία εφαρμογής του. Κύριος στόχος της αξιολόγησης είναι η ενίσχυση των στοιχείων του Π.Σ., που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών και των μαθητών που το χρησιμοποιούν, ή ο εντοπισμός των σημείων που δεν βοηθούν τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους.

Το αντικείμενο της αξιολόγησης είναι πολύπλευρο, αλλά και η διαδικασία αξιολόγησης είναι πολυσύνθετη και απαιτεί χρόνο. Τα ερωτήματα που τίθενται κατά την αξιολόγηση αναφέρονται (α) στο ίδιο το Π.Σ. και τη χρησιμότητά του για τον εκπαιδευτικό, (β) στο βαθμό κατανόησης και αποδοχής του από την εκπαιδευτική κοινότητα, (γ) στην καταλληλότητα του εκπαιδευτικού υλικού και των μεθόδων διδασκαλίας που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των στόχων του Π.Σ., (δ) στο βαθμό στήριξής του από το συμβουλευτικό και επιμορφωτικό σύστημα και (ε) στο βαθμό επίτευξης των στόχων του.

Η πολιτεία οφείλει, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο, να κινεί συντονισμένες διαδικασίες αντικειμενικής αξιολόγησης θέτοντας τους στόχους, τα μέσα και τα κριτήρια για την πραγματοποίησή της. 'Ομως και οι ίδιοι οι εκπαιδευτι-

κοί μπορούν να αξιολογούν το Π.Σ. μέσα από έρευνα στην πράξη και διαδικασίες συλλογικής έρευνας. Η αξιολόγηση μπορεί να αφορά στο βαθμό επίτευξης των στόχων του Π.Σ. αλλά και στον εντοπισμό των διαδικασιών εκείνων που στα πλαίσια της εφαρμογής του Π.Σ. βοήθησαν περισσότερο στην επίτευξη των στόχων. Τα στοιχεία που θα συγκεντρωθούν μπορεί να είναι ποσοτικά (μέσοι όροι βαθμολογίας) ή ποιοτικά (ημερολόγια, πρακτικά συναντήσεων). Ένα ακόμη από τα μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι τα ερωτηματολόγια που ερευνούν τις απόψεις καθηγητών και μαθητών ή που στοχεύουν στην αξιολόγηση με βάση κάποια κλίμακα (π.χ. πάντα- συχνάμερικές φορές-σχεδόν ποτέ). Τα θέματα στα οποία ενδεχομένως αναφέρεται ένα ερωτηματολόγιο μπορεί να αντιστοιχούν στις ενότητες στις οποίες χωρίζεται το πρόγραμμα σπουδών, όπως η εκτίμηση αναγκών, οι στόχοι, η ανάπτυξη δεξιοτήτων, η μεθοδολογική προσέγγιση κλπ, ανάλογα με τον σκοπό για τον οποίο διεξάγεται η αξιολόγηση κατά τη δεδομένη στιγμή. Για τη σύνταξή τους βέβαια απαιτείται συνεργασία με κάποιον ειδικό ή χρησιμοποίηση δημοσιευμένων υποδειγμάτων που κρίνονται κατάλληλα για τις εκάστοτε συνθήκες διδασκαλίας/μάθησης.

4.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή αποτελεί μέρος της διδακτικής και της μαθησιακής διαδικασίας. Σκοπός της αξιολόγησης είναι να προσδιορίσει το βαθμό επίτευξης των στόχων που ορίζει το Πρόγραμμα Σπουδών. Η αξιολόγηση στοχεύει στη διάγνωση του επιπέδου των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί, στην εξασφάλιση της ανατροφοδότησης του διδακτικού έργου και, γενικότερα, στη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας καθώς και στη συνεχή αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου των διδασκόντων, των σχολείων και του εκπαιδευτικού συστήματος. Η ανάπτυξη συνεχούς και συστηματικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σχετικά με το σύστημα αξιολόγησης αποτελεί προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία του.

Ο καλύτερος τρόπος για μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση είναι ο συνδυασμός παραδοσιακών και εναλλακτικών μορφών της:

1. Παρατήρηση από τον εκπαιδευτικό: Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να οργανώσουν και να συστηματοποιούν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την προσπάθεια του μαθητή, το ενδιαφέρον που δείχνει, τις πρωτοβουλίες που αναπτύσσει, τη συμμετοχή του στο μάθημα, την ανταπόκριση στις υποχρεώσεις του, την πρόοδο που σημειώνει ως προς την ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων και την απόκτηση γνώσεων, τις σημαντικότερες αδυναμίες αλλά και τις ιδιαίτερες κλίσεις και ικανότητές του. Η καταγραφή παρόμοιων παρατηρήσεων σ' ένα ημερολόγιο (μνημόνιο παρατηρήσεων), τον τύπο του οποίου θα επιλέξουν οι εκπαιδευτικοί, αποτελεί μια μορφή ποιοτικής αξιολόγησης του μαθητή και μπορεί να γίνεται παράλληλα με την τήρηση του παραδοσιακού βαθμολογίου, συμβάλλοντας έτσι σε μια σφαιρικότερη αξιολόγηση του μαθητή.

2. Αυτοαξιολόγηση του μαθητή: Παρατηρήσεις, όπως αυτές που αναφέρονται παραπάνω μπορεί να καταγράφει σε τακτά χρονικά διαστήματα και ο ίδιος ο μαθητής. Η καταγραφή μπορεί να γίνεται είτε σε ημερολόγιο είτε σε φύλλο απαντήσεων. Μ' αυτόν τον τρόπο ο μαθητής συνειδητοποιεί τους στόχους του προγράμματος και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει για την επίτευξή τους, ενώ μπορεί να βοηθηθεί έτσι ώστε να αναλάβει περισσότερες ευθύνες και να αναπτύξει περισσότερη αυτονομία μάθησης.

3. Παρατήρηση και αξιολόγηση συμμαθητών ανά ζεύγη ή ομάδες: Κατά τη διάρκεια ή στο τέλος μιας μαθησιακής δραστηριότητας, ο μαθητής αξιολογεί τους συμμαθητές του με βάση κριτήρια που έχουν οριστεί από πριν. Η αξιολόγηση μπορεί να καταγραφεί με τη μορφή παρατηρήσεων ή σε φύλλο αξιολόγησης και με βάση προκαθορισμένη κλίμακα. Η διαδικασία αυτή μπορεί να βοηθήσει το μαθητή να κρίνει πιο αντικειμενικά τη μαθησιακή δραστηριότητα και να κατανοήσει καλύτερα με ποιους τρόπους μπορεί να κάνει την προσπάθειά του πιο αποτελεσματική.

4. Τήρηση φακέλου: Ο μαθητής, σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό, συλλέγει με κριτικό τρόπο δείγματα της δουλειάς του που μπορεί να είναι, για παράδειγμα, τα καλύτερα γραπτά του ή κάποιες εργασίες του που παρουσιάζουν προβλήματα και κάποιες που δείχνουν τη βελτίωσή του ως προς μια συγκεκριμένη δεξιότητα (π.χ. συγγραφή γραμμάτων, συνομιλία κλπ).

5. Συνθετικές εργασίες: Ο μαθητής μπορεί, είτε ατομικά είτε σε συνεργασία με άλλους συμμαθητές του, να εκπονήσει μία εργασία πάνω σε ένα θέμα ή να διεξαγάγει μία έρευνα και να την παρουσιάσει στην τάξη. Για την αξιολόγησή της συνδυάζονται τα κριτήρια που ισχύουν για τις συνθετικές εργασίες στα άλλα μαθήματα με τους στόχους του προγράμματος της ξένης γλώσσας.

6. Τεστ διαφόρων τύπων: Οι γραπτές δοκιμασίες αξιολόγησης διακρίνονται σε διαγνωστικές, ενδιάμεσες (ολιγόλεπτες ή ωριαίες) και τελικές. Για να είναι έγκυρες, αξιόπιστες και αποτελεσματικές, οι δοκιμασίες πρέπει να εξετάζουν το βαθμό επίτευξης συγκεκριμένων στόχων, να είναι σαφείς ως προς το τι συνεπάγεται η επίτευξη αυτών των στόχων από το μαθητή, να ορίζουν με σαφήνεια τα κριτήρια με βάση τα οποία θεωρούνται σωστές οι απαντήσεις, να μπορούν να βαθμολογηθούν όσο γίνεται πιο αντικειμενικά και να υποβάλλονται οι ίδιες σε δοκιμασία πριν δοθούν σε μαζική κλίμακα.

Η απόφαση αυτή ισχύει από το σχολ.έτος 1999-2000

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 30 Αυγούστου 1999

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Δ. ΑΡΣΕΝΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * TELEX 223211 YPET GR * FAX 52 34 312
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http: www.et.gr
e-mail: nvas @ et.gr

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Σολωμού 51

Πληροφορίες δημοσιευμάτων Α.Ε. - Ε.Π.Ε.	5225 761 5230 841
Πληροφορίες δημοσιευμάτων λοιπών Φ.Ε.Κ.	5225 713 5249 547
Πώληση Φ.Ε.Κ.	5239 762
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.	5248 141
Βιβλιοθήκη παλαιών Φ.Ε.Κ.	5248 188
Οδηγίες για δημοσιεύματα Α.Ε. - Ε.Π.Ε.	5248 785
Εγγραφή Συνδρομητών Φ.Ε.Κ. και αποστολή Φ.Ε.Κ.	5248 320

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ
ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Βασ. Όλγας 227 - Τ.Κ. 54100	(031) 423 956
ΠΕΙΡΑΙΑΣ Νικήτα 6-8 Τ.Κ. 185 31	4135 228
ΠΑΤΡΑ Κορίνθου 327 - Τ.Κ. 262 23	(061) 6381 100
ΙΩΑΝΝΙΝΑ Διοικητήριο Τ.Κ. 450 44	(0651) 87215
ΚΟΜΟΤΗΝΗ Δημοκρατίας 1 Τ.Κ. 691 00	(0531) 22 858
ΛΑΡΙΣΑ Διοικητήριο Τ.Κ. 411 10	(041) 597449
ΚΕΡΚΥΡΑ Σαμαρά 13 Τ.Κ. 491 00	(0661) 89 127 / 89 120
ΗΡΑΚΛΕΙΟ Πλ. Ελευθερίας 1, Τ.Κ. 711 10	(081) 396 223
ΛΕΣΒΟΣ Πλ. Κωνσταντινουπόλεως Τ.Κ. 811 00 Μυτιλήνη	(0251) 46 888 / 47 533

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ	
	- Μέχρι 8 σελίδες 200 δρχ.
	- Από 8 σελίδες και άνω προσαύξηση 100 δρχ. ανά 8σέλιδο ή μέρος αυτού

Τεύχος	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. εσόδου υπέρ ΤΑΠΕΤ 3512
Α΄ (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κ.λπ.)	60.000 δρχ.	3.000 δρχ.
Β΄ (Υπουργικές αποφάσεις κ.λπ.)	70.000 »	3.500 »
Γ΄ (Διορισμοί, απολύσεις κ.λπ. Δημ. Υπαλλήλων)	15.000 »	750 »
Δ΄ (Απαλλοτριώσεις, πολεοδομία κ.λπ.)	70.000 »	3.500 »
Αναπτυξιακών Πράξεων (Τ.Α.Π.Σ.)	30.000 »	1.500 »
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κ.λπ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	15.000 »	750 »
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κ.τλ.)	5.000 »	250 »
Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	10.000 »	500 »
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	3.000 »	150 »
Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.	10.000 »	500 »
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	250.000 »	12.500 »
ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΤΕΥΧΗ ΕΚΤΟΣ Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	250.000 »	12.500 »

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στα Δημόσια Ταμεία που δίνουν αποδεικτικό είσπραξης (διπλότυπο) το οποίο με τη φροντίδα του ενδιαφερομένου πρέπει να στέλνεται στην Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.
* Οι συνδρομές του εξωτερικού επιβαρύνονται, πέραν των ανωτέρω αναφερομένων ποσών, με τα ταχυδρομικά τέλη και μπορεί να στέλνονται με επιταγή και σε ανάλογο συνάλλαγμα στο Διευθυντή Διαχείρισης του Εθνικού Τυπογραφείου.
* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσοστού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται από τα Δημόσια Ταμεία.
* Οι συνδρομητές του εξωτερικού μπορούν να στέλνουν το ποσό του ΤΑΠΕΤ μαζί με το ποσό της συνδρομής.
* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.
* Η συνδρομή ισχύει για ένα χρόνο, που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.
* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι τον Μάρτιο κάθε έτους.
* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γράμματια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00΄ έως 13.00΄

(ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ)